

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění

Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DELIMITACE STÁTNÍ OPERY PRAHA

V ROCE 1992

Kateřina Pazderová

Vedoucí práce: prof. JUDr. Jiří Srstka

Oponent práce: doc. Mgr. Bohumil Nekolný

Datum obhajoby: 12. – 13. 9. 2018

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

Performing Arts

Arts Management

BACHELOR'S THESIS

DELIMITATION OF THE PRAGUE STATE OPERA

IN 1992

Kateřina Pazderová

Supervisor: prof. JUDr. Jiří Srstka

Opponent: doc. Mgr. Bohumil Nekolný

Thesis defence: 12. – 13. 9. 2018

Degree granted: BcA.

Praha, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Delimitace Státní opery Praha v roce 1992 vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 7. 8. 2018

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat prof. JUDr. Jiřímu Srstkovi za odborné vedení práce, vstřícnost při konzultacích a cenné rady. Děkuji také Mgr. MgA. Doubravce Svobodové za podnětné připomínky.

Anotace

Tato bakalářská práce si klade za cíl uceleně s časovým odstupem dvaceti šesti let zachytit a popsat události kolem delimitace Státní opery Prahy v roce 1992. Práce popisuje co nejobjektivněji tehdejší kulturní a politickou situaci, důvody delimitace, její provedení po stránce právní, dopady z hlediska ekonomického (rozdělení majetku), personální změny v Národním divadle a Státní opeře Praha a v neposlední řadě umělecké směřování SOP a ND, které se po rozdělení změnilo.

klíčová slova: delimitace, delimitační protokol, Státní opera Praha, Národní divadlo, opera, 1992

Anotation

The aim of this thesis is to detect the event of the Prague State Opera delimitation in 1992 comprehensively, with the benefit of hindsight. This thesis describes cultural and political situation at the time as most impartial way as possible; the reasons of the delimitation, the process, legal measures, economical impacts (division of the property), personal changes in the National Theatre and the Prague State Opera and, last but not least, artistic direction of this theatres after this process.

Používané zkratky

LM - Laterna Magika

MK ČR - Ministerstvo kultury České republiky

ND - Národní divadlo v Praze

NDT – Neues Deutches Theater

StD - Stavovské divadlo

SO - Státní opera

SOP - Státní opera Praha

Obsah

1.	Úvod.....	11
2.	Historický vývoj	12
2.1	Neues deutsches Theater a Deutsches Opernhaus	12
2.2	Poválečné změny v Novém německém divadle	14
2.3	Smetanovo divadlo	14
2.4	Laterna Magika.....	16
2.5	Národní divadlo	17
3.	Delimitace Státní opery Praha	18
3.1	Kontext doby před delimitací.....	18
3.2	Proces delimitace Státní opery Praha.....	19
3.3	První sezony po vzniku Státní opery Praha.....	22
3.4	Název	22
3.5	Jednání delimitačního týmu ND	24
3.5.1	Delimitační komise	25
3.6	Rozdělení nemovitostí	25
3.7	Rozdělení pracovníků	26
3.8	Finance	27
3.9	Rozhodnutí ministra kultury a delimitační protokoly	29
3.9.1	Rozhodnutí ministra kultury.....	29
3.9.2	Opatření k realizaci delimitace SO a LM ze svazku ND.....	31
3.9.3	Delimitační dokumenty	31
3.9.4	Delimitační protokoly.....	32
4.	Delimitace Laterny magiky	39
5.	Po delimitaci	41

5.1	Státní opera Praha v letech 1992 – 2012	41
5.2	Sloučení Státní opery Praha s Národním divadlem v roce 2012	42
6.	Shrnutí	45
7.	Závěr.....	46
8.	Seznam použité literatury a pramenů.....	47
9.	Přílohy	49
9.1	Příloha č. 1	49
9.2	Příloha č. 2	52

Seznam příloh

1. Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992
2. Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 11/2002

1. Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje procesu delimitace Státní opery Praha v roce 1992 a Laterny magiky, která byla vydělena téhož roku. Více pozornosti je věnováno SOP proto, že s Národním divadlem bylo tehdejší Smetanovo divadlo provázáno uměleckými soubory opery a baletu a protože v tomto kontextu lze dobře zkoumat problematiku operního divadla v Praze.

Odstup dvaceti šesti let a fakt, že Státní opera Praha již neexistuje, neboť dnes je opět scénou (součástí) Národního divadla (což platí i o Laterně magice) jako Státní opera, nám dává možnost hodnotit tehdejší události s větším odstupem.

Téma této bakalářské práce jsem si zvolila nejen proto, že delimitace dvou velkých operních domů je bezesporu zajímavým aktem z hlediska ekonomického, právního i uměleckého, ale také z čistě osobního zájmu a zaujetí jak operním žánrem, tak historií budovy Státní opery.

Mým původním záměrem bylo zachytit v podstatných momentech dvacetiletou historii samostatné Státní opery Praha (1992 - 2012), zjistit, jak dosahovala vysoké soběstačnosti a jak se dramaturgicky vyvíjela od směru stanoveného jejím prvním ředitelem Karlem Drgáčem, jenž měl v úmyslu hrát nejznámější světové tituly v originálním jazyce a obsazovat inscenace kvalitními zahraničními umělci.

Zaměřila jsem se na Státní operu Praha a soubor opery protože je mi osobně bližší, než Laterna magika, nicméně aby nedošlo ke zkreslení situace, nepomímám LM úplně, proto je jí věnovaná 4. kapitola.

Při psaní této bakalářské práce jsem jako hlavní zdroj informací využila dokumenty z archivu Národního divadla a z Národního archivu. Pročetla jsem delimitační protokoly (které bohužel nejsou kompletní), korespondenci a interní sdělení vedení divadel a články z tehdejších periodik. Sešla jsem se s lidmi, kteří v době delimitace či po ní pracovali v Národním divadle a ve Státní opeře (vedoucí ekonomického úseku ND v době delimitace MgA. Radka Pipková, vedoucí ekonomického úseku ve Státní opeře Praha Ing. Jitka Zavadilová), konzultovala jsem sloučení ND a SOP s Radimem Dolanským a bezúspěšně jsem oslovila bývalého ředitele ND Jindřicha Černého.

2. Historický vývoj

2.1 Neues deutsches Theater a Deutsches Opernhaus

Pražská německá obec se pro vystavění vlastního reprezentativního divadla rozhodla ve druhé polovině 19. století. Hlavním důvodem bylo právě otevřené Národní divadlo v roce 1883 a skutečnost, že sto let staré Královské zemské německé divadlo (Königliches deutsches Landestheater), jak zněl tehdy oficiální název někdejšího Nosticova divadla na Ovocném trhu, „již nevyhovovalo svými parametry zvyšujícím se nárokům na výpravnější kusy, a tak byl 4. 2. 1883 ustaven Německý divadelní spolek (Deutscher Theaterverein), jehož cílem bylo v první řadě shromáždit finanční prostředky, když nevyšel pokus německých poslanců v Zemském sněmu o získání státní subvence.“¹

Nové německé divadlo bylo postaveno podle plánů ateliéru Fellner Helmer na místě někdejšího Novoměstského divadla (Neustädter Theater). Náklady na jeho vybudování činily 750.000 zlatých. Otevřeno bylo 5. ledna 1888 operou Richarda Wagnera *Mistři pěvci norimberští* (Die Meistersinger von Nürnberg).

„České území bylo až do roku 1945 přirozenou součástí německého kulturního prostoru, proto na našem území probíhaly v zásadě shodné vývojové procesy jako v kulturním prostoru německém. (...) Určující vliv německé kultury lze mj. doložit skutečností, že drtivou většinu velkých městských divadelních budov postavili Němci.“²

Prvním ředitelem Nového německého divadla se stal barytonista Angelo Neumann, který byl od 1. července 1885 v čele Stavovského divadla a záhy prokázal své skvělé organizační schopnosti i v Neues Deutsches Theater. V čele obou scén stál do své smrti, tedy dvacet pět let. Za jeho éry uvádělo NDT běžně pět operních premiér za sezonu a až sedm nově nastudovaných oper.

---

¹ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 14. ISBN 80-239-2831-7

² Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 16. ISBN 80-239-2831-7

Počáteční neshody s vedením ND byly překonány rychle a ve vší konvenční slušnosti. Vztah mezi Neumannem a tehdejšími řediteli Národního divadla, Františkem Šubertem a posléze Gustavem Schmoranzem, upravovala umělecko-obchodní smlouva uzavřená 30. června 1888. Dle této konvence měly být jednotlivé tituly vždy vyhrazeny pouze jednomu z divadel. Přednostní právo pro uvedení českých, italských a francouzských oper mělo Národní divadlo, německé novinky mohlo uvést přednostně Nové německé divadlo. Zároveň bylo stanoveno, že jedno divadlo může angažovat člena druhého divadla až ve chvíli, kdy bylo zřejmé, že jeho angažmá v dosavadním divadle končí a divadlo o něj dále nejeví zájem. Roku 1891 vyvstal sice spor o první uvedení opery *Armor Silvia* Lazzariho v Praze, vedení obou divadel ale byla schopná rychle dospět ke smířlivému řešení. Ředitelé smlouvu dodržovali a divadla si navíc orchestrálně vypomáhala.

Dobré vztahy dokládá i fakt, že když v Národním divadle technický personál protestoval kvůli výši gáží, ředitel Neumann vyhověl žádosti ředitele ND a ochotně mu poskytl seznam gáží pracovníků NDT.

Angela Neumanna vystřídal roku 1910 Heinrich Teweles (1911-18) a do čela NDT se poté dostali ještě tři ředitelé: bývalý činoherní dramaturg a redaktor *Prager Tagblattu* Leopold Kramer (1918-27), režisér a bývalý intendant Neue Bühne ve Vídni Robert Volkner (1927-32) a po něm jeho asistent, dramaturg a režisér NDT Paul Eger (1932-38).

Během druhé světové války se v Německé opeře (Deutsches Opernhaus), jak se divadlo od začátku okupace jmenovalo, hrálo jen příležitostně. Ředitelem byl Oskar Walleck. Divadlo sloužilo především pro politická shromáždění příslušníků NSDAP³. Roku 1940 prošla budova částečnou rekonstrukcí a v klasickém hracím režimu fungovala pouze v sezoně 1942-43. Od 1. září 1944 až do konce druhé světové války byla všechna divadla uzavřena.

---

³ Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

2.2 Poválečné změny v Novém německém divadle

„Radikální změnu přineslo v květnu 1945 z vyšších míst legalizované obsazení budovy původního Nového německého divadla skupinou českých divadelníků v čele s Aloisem Hábou, Václavem Kašlíkem a Antonínem Kuršem, kteří zde založili Divadlo 5. května.“⁴ Ředitelem se stal Alois Hába, mezinárodně uznávaný skladatel, hudební teoretik a organizátor, provozovatelem divadla byla Ústřední rada Revolučního odborového hnutí, ovšem pouze jednu sezonu.

„Divadlo 5. května ve svých začátcích disponovalo samostatným činoherním a operním souborem, po zkušenostech první sezony se však oba soubory rozešly a osamostatněný operní soubor (včetně složky baletní) začal od srpna 1946 hrát pod novým názvem Velká opera 5. května.“⁵

Avantgardní umělecké pojetí inscenací Velké opery 5. května mělo být protipólem ke konzervativnímu Národnímu divadlu. Například inscenace do té doby nedotknutelné *Prodané nevěsty* režiséra Václava Kašlíka a výtvarníka Josefa Svobody v nastudování Karla Ančerla překvapila svou odpoutaností po výtvarné i režijní stránce – hlavním prvkem scénografie byly rozpohybované hypertrofované květy a chaloupky vyzvánějící jako zvony.

2.3 Smetanovo divadlo

Velká opera 5. května slavila se svou dramaturgií úspěch a měla velký ohlas u publika i v zahraničních médiích, což se přičilo tehdejšímu ministrovi věd, školství a umění, Zdeňku Nejedlému, který byl ortodoxním zastáncem klasické režie. Ten odmítl, aby pokrokovost a umělecký výboj byly vyhrazeny jedné scéně.

S tímto zdůvodněním a s příslibem lepšího ekonomického zabezpečení provozu i umělců byla Velká opera 5. května „1948-49 začleněna do svazku Národního divadla jako jeho třetí scéna.“⁶ Na krátkou dobu se divadlo vrátilo k názvu Divadlo 5. května, od listopadu 1949 ale neslo nové jméno: Smetanovo divadlo. Do repertoáru Národního divadla přešlo dvanáct původních inscenací Velké opery

---

⁴ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 16. ISBN 80-239-2831-7

⁵ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 16. ISBN 80-239-2831-7

⁶ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 16. ISBN 80-239-2831-7

5. května, z nichž nejdéle - do roku 1952 - se hrála *Piková dáma* Petra Iljiče Čajkovského.

Opeře Národního divadla přibylo 22 sólistů a 11 sboristů a baletu 4 tanečníci. Mimo to se rozrostl i činoherní soubor, přibylo mu 17 herců. Opera měla k sezoně 1948/49 96 členů souboru, činohra 75 a balet 15 členů. „Od této sezony disponovalo Národní divadlo dvěma orchestry a sbory, které si po celých následujících 44 let uchovaly jistou repertoárovou i provozní svébytnost včetně odlišného pojmenování.“⁷

Archiv Národního divadla uvádí, že opera ND uvedla v sezoně 1948/49 dvacet osm premiér, nicméně toto číslo je zavádějící, protože jako premiéry jsou uvedené i původní inscenace Velké opery 5. května, které byly znovu uvedeny jako premiéry pod hlavičkou ND. Pokud bychom tyto inscenace nezapočítali, zůstal by počet premiér pro oba domy podobný, jako v předchozích sezonách. Ve Smetanově divadle se běžně uvádělo 6 a v Národním divadle 8 premiér opery za sezonu. Činohra uvedla v sezoně 1948/49 premiér sedmnáct (o 14 méně než v předchozí sezoně) a balet sedm.

Společný ředitel opery v letech 1946-49, hudební skladatel a dirigent Otakar Jeremiáš (1892-1962), usiloval o stabilizaci souboru, obnovení českého repertoáru a jeho obohacení o díla, která byla během nacistické okupace zakázána. Ve funkci šéfa opery byl pouze tři roky, ale jako předseda uměleckého poradního sboru opery ND setrval v ND do roku 1955.

Smetanovo divadlo prošlo v letech 1967-73 generální rekonstrukcí, o tři roky později (v letech 1976-83) byla rekonstruována i historická budova Národního divadla. Repertoár Smetanova divadla byl v době rekonstrukce přesunut převážně do Národního divadla, které víc než Tylovo divadlo odpovídalo prostorovým požadavkům inscenací Smetanova divadla. Během rekonstrukce Národního divadla se jeho repertoár - včetně velkých činoherních kusů (např. *Nápadníci trůnu* Henrika Ibsena) - naopak uváděl ve Smetanově divadle. V obou

---

⁷ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 288. ISBN 80-239-2831-7

případech se některé inscenace hrály v budově Tylova divadla (dnešní Stavovské divadlo).

2.4 Laterna Magika

Za vznikem Laterny magiky stál režisér Alfréd Radok. V roce 1958 vzniklo pro český pavilon Světové výstavy EXPO 58 v Bruselu představení (poetická revue spojující tanec, hudbu, projekci, pantomimu a hrané pasáže), které mělo velký úspěch, a začala se psát historie nového divadelního fenoménu.

„Alfréd Radok si ke spolupráci na tomto projektu přizval svého dlouholetého spolupracovníka, nejprve z Divadla 5. května, dalších pražských scén a v té době i z Národního divadla, architekta a výtvarníka Josefa Svobodu a spolu s ním vytvořil základ inscenačního týmu, který později vytvořil program celé Laterny Magiky.“⁸

Svou stálou scénu získala Laterna magika, první multimediální divadlo, záhy. Otevřena byla programem EXPO 58 9. května 1959 v prostoru původního kina paláce Adria na rohu Národní a Jungmannovy ulice, jako samostatná scéna ND.

Laterna magika se etablovala jako výzkumná scéna Národního divadla pod vedením Alfréda Radoka. „Postupně se Laterna magika vyprofilovala jako taneční soubor. Výjimkou v dramaturgii 60. let byla celovečerní dramatická inscenace opery *Hoffmannovy povídky* (1963) režiséra Václava Kašlíka.“⁹

Pod ND ale nebyla dlouho: „Její neshoda s celkovou dramaturgickou koncepcí ND, výrobní a provozní odlišnost a úzké propojení s filmem, vedlo již po necelém roce fungování k převedení do působnosti Československého filmu. Roku 1966 přešla pod správu Státního divadelního studia, aby se roku 1973 vrátila zpět pod správu ND.“¹⁰

---

⁸ Kubišta Š. *Laterna Magika*. Diplomová práce. Praha, 2003. Diplomová práce. Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze

⁹ Tisková zpráva. *55 let Laterny magiky v Praze* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.kultura21.cz/divadlo/10892-laterna-magika-praha-historie-55-let>

¹⁰ Kubišta Š. *Laterna Magika*. Diplomová práce. Praha, 2003. Diplomová práce. Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze

Jako jeho součást setrvala Laterna magika do roku 1992, kdy byla vyčleněna (delimitována) stejně jako Státní opera Praha.

2.5 Národní divadlo

Myšlenka vybudovat pro Čechy velké kamenné divadlo se zrodila v polovině 19. století a 29. ledna 1845 předložil František Palacký stavovskému výboru českého sněmu žádost o privilej na vystavění, zařízení, vydržování a řízení samostatného českého divadla. Tyto snahy zdrželo období Bachova absolutismu - podpořena byla koncepce skromné prozatímní budovy.

Základní kámen Národního divadla byl slavnostně položen 16. května 1868. „Národní divadlo bylo poprvé otevřeno 11. června 1881 na počest návštěvy korunního prince Rudolfa.“¹¹ Odehrálo se ještě 11 představení, poté byla budova zavřena, aby mohly být dokončeny stavební práce. 12. srpna 1881 došlo k požáru, který téměř dokončené divadlo zničil. Projektu nové výstavby se ujal arch. Josef Schulz, žák autora návrhu první budovy prof. arch. Josefa Zítka. Podruhé byla budova Národního divadla otevřena 18. listopadu 1883 představením Smetanovy *Libuše*.

Prvním ředitelem Národního divadla se stal František Adolf Šubert (1849-1915). Přestože si divadla konkurovala, vztahy Národního divadla a Nového německého divadla byly dobré a kolegiální, ředitelé se vzájemně zvali na premiéry. Kdo má přednostní právo na uvedení kterého kusu bylo stanoveno umělecko-obchodní smlouvou z r. 1888, ovšem i tak se divadla nevyhnula sporům kolem repertoáru (jak výše uvedeno).

Ke sloučení ND se Smetanovým divadlem došlo roku 1948. Zatím poslední generální rekonstrukce historické budovy ND proběhla v letech 1977-83. Posledním představením před rekonstrukcí ND byla 1. dubna Jiráskova *Lucerna*. Národní divadlo bylo symbolicky znovu otevřeno 18. listopadu 1983 opět Smetanovou *Libuší*.

---

¹¹ *Národní divadlo* [online] ©2018 Národní divadlo [cit. 15. 7. 2018] Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/narodni-divadlo/historie>

3. Delimitace Státní opery Praha

3.1 Kontext doby před delimitací

Komplex Národního divadla a Státní opery fungoval více než čtyřicet let.

Do roku 1989 existovaly v umění a kultuře státní monopolní subjekty a regulační mechanismy, které zajišťovaly finance pro provoz, investice a financování projektů uvnitř ucelených a centrálně řízených systémů jednotlivých uměleckých oborů. K monopolnímu postavení socialistického státu, jakožto provozovateli umění, sloužila režimu kádrová politika, tzv. nomenklatury¹² a cenzura, zejména ve smyslu schvalování dramaturgických plánů a textů, které se potom měly v divadlech hrát a schvalování inscenací na tzv. předávacích zkouškách.

Listopad 1989 znamenal komplexní společenskou změnu. Od jara 1990 rostly požadavky stávkových výborů zahrnujících nejen umělce. Ti se často odvolávali na důležitou roli, kterou sehráli během Sametové revoluce.

V čele Národního divadla byl do roku 1989 Jiří Pauer (1919-2007), na postu šéfa opery Národního divadla byl dva roky Václav Riedlbauch (1947-2017). Prvním polistopadovým ředitelem Zlaté kapličky¹³ se stal tenorista Ivo Žídek (nar. 1926).

„Zanedlouho po listopadu 1989 se začaly ozývat hlasy volající po revizi rozhodnutí vlády z roku 1948, kterým byla tehdy samostatná Velká opera 5. května připojena k Národnímu divadlu.“¹⁴ Iniciativu osamostatnit se projevíly kolektivní složky Smetanova divadla a především tehdejší šéf opery SD Karel Drgáč.

„V první fázi došlo k rozdělení pravomocí dosavadního šéfa opery ND na dvě osoby nadále zodpovědné za operní provoz v jednotlivých budovách (v Národním divadle Dalibor Jedlička, resp. od 1. dubna 1991 Eva Hermannová, ve Smetanově

---

¹² Vedoucí místa byla většinou vyhrazena straníkům. Příslušný orgán mohl jmenovat na vyšší místa i nestraníky, ovšem jmenování funkcionářů a pracovníků podléhalo schválení stranickými orgány.

¹³ lidové pojmenování historické budovy ND

¹⁴ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Sloart, 2004, s. 378. ISBN 80-239-2831-7

divadle od sezony 1990/91 Karel Drgáč).“¹⁵ Soubor ve Smetanově divadle začal vystupovat pod názvem Opera Smetanova divadla a na jaře 1991 mělo Národní divadlo v podstatě dva autonomní soubory, sólisté však stále tvořili jeden ansámbl.

3.2 Proces delimitace Státní opery Praha

K delimitaci se schylovalo už dva roky předtím, než k ní skutečně došlo. V roce 1990 tak začala „reorganizace Národního divadlo, obrovského kolosu sestávajícího z činohry, baletu a dvou operních souborů.“¹⁶

„Tato reorganizace původně počítala s autonomií všech souborů, která by kromě jiného přinesla vytvoření zdravého konkurenčního prostředí právě mezi dvěma operními tělesy. Ovšem od října 1991 začalo vedení Národního divadla, podporované Ministerstvem kultury České republiky, prosazovat úplné oddělení operního souboru Smetanova divadla od ostatních složek ND.“¹⁷ Soubor hrající ve Smetanově divadle začal vystupovat jako Opera Smetanova divadla.

Ředitelem Národního divadla byl k 1. dubnu 1991 jmenován dr. Jindřich Černý (nar. 1930), který pracoval v ND od roku 1977, nejdříve jako samostatný dokumentátor v archivu, později jako vedoucí tiskového archivu a po listopadu 1989 jako vedoucí propagace. Jindřich Černý se na jaře roku 1992 vyjádřil takto: „Přišel jsem do Národního divadla v situaci, která přímo volala po oddělení Smetanova divadla, neboť celý útvar se ukázal jako neřiditelný.“¹⁸ V květnu téhož roku pro Rudé právo uvedl: „Po listopadu, kdy jsem rok vedl propagaci, jsem měl možnost nahlédnout do dezintegračního procesu, který divadlo – za starého režimu přísně centrálně řízené – logicky zachvátil.“¹⁹ V tomtéž rozhovoru uvedl, že právě rozdělením opery na dva soubory se situace stala

---

¹⁵ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 378. ISBN 80-239-2831-7

¹⁶ Prchalová R. *Smetanovo divadlo od 1. 4. Státní operou – NÁRODNÍ DIVADLO: ROZVOD!* Večerní Praha 16. 3. 1992. Archiv Národního divadla, sign. V 1141

¹⁷ Prchalová R. *Smetanovo divadlo od 1. 4. Státní operou – NÁRODNÍ DIVADLO: ROZVOD!* Večerní Praha 16. 3. 1992. Archiv Národního divadla, sign. V 1141

¹⁸ archiv ND. článek. Mladá fronta 31. 3. 1992, Praha, Rozchod v národním (vd)

¹⁹ OperaPlus. [online] ©2009-2018. *Z archivu: Národní divadlo a Státní opera před dvaceti lety*. Redakce, 15. 7. 2012. [cit. 15. 5. 2018] Dostupné z:

<https://www.operaplus.cz/z-archivu-narodni-divadlo-a-statni-opera-pred-dvaceti-lety>

neudržitelnou a že, přestože do chodu Smetanova divadla nijak zasahovat nemohl, veškerá zodpovědnost mu zůstala.

Z pohledu Jindřicha Černého byla „pro vedení Smetanova divadla situace výhodná, zprvu se oddělení od ND bránilo, přitom si ale žárlivě střežilo svoji plnou autonomii.“²⁰

Ministr kultury Milan Uhde (nar. 1936) tehdy prohlásil, že rozdělení nesmí znamenat, že se zvýší tlak na státní příspěvek rozpuštěných organizací, což objektivně nebylo reálné. Nemluvě o tom, že před delimitací bylo, jak v Národním divadle, tak ve Smetanově divadle, méně operních premiér - v sezoně 1990/1991 pouze dvě operní premiéry v ND a tři ve SD. Následující sezonu, ještě před delimitací, bylo ve Smetanově divadle uvedeno šest premiér.

Šéf opery Smetanova divadla Karel Drgáč chtěl co nejrychleji obměnit repertoár.

Podle ministra kultury Uhdeho bylo nezbytné, aby se na delimitaci dohodly všechny tři strany – ND, LM a SOP. V případě, že k této dohodě nedojde, delimitace se neuskuteční. Toto prohlášení však už bylo v době, kdy delimitaci ministr vyhlásil, irelevantní. Navíc je zřejmé, že takové rozhodnutí nemohlo učinit vedení ND, ale jedině jeho zřizovatel, tedy MK ČR.

V plánu reorganizace se původně počítalo s rozdělením divadel od sezony 1993/94. Rok 1991 ale ukázal, že opera Smetanova divadla už autonomní je. Její vedení usilovalo o osamostatnění a při setkání na ministerstvu kultury na konci roku 1991 došlo v této zásadní otázce ke shodě. Termín k 31. lednu se zdál příliš nereálný, byl proto posunut k 1. dubnu 1992. Od počátku ledna pracovala delimitační komise (složení viz dále) na přípravě oddělení. Jejím hlavním úkolem bylo zajistit, aby se společné technické zázemí rozdělilo tak, že nebude ohrožen provoz ani jedné ze scén.

1. dubna 1992 tak vznikla dvě samostatná divadla, státní příspěvkové organizace zřizované MK ČR - Národní divadlo a Státní opera Praha. Jindřich Černý zůstal v

---

²⁰ OperaPlus. [online] ©2009-2018. *Z archivu: Národní divadlo a Státní opera před dvaceti lety*. Redakce, 15. 7. 2012. [cit. 15. 5. 2018] Dostupné z: <https://www.operaplus.cz/z-archivu-narodni-divadlo-a-statni-opera-pred-dvaceti-lety>

čele Národního divadla, prvním ředitelem Státní opery Praha se stal Karel Drgáč, bývalý docent operní režie na univerzitě v Amsterdamu a od ledna 1991 umělecký šéf Smetanova divadla.

Vlastní orchestr a sbor mělo Smetanovo divadlo už dříve a i k dělení sólistů došlo ještě před organizačním rozdělením divadel. Jindřich Černý uvedl, že ve chvíli, kdy přicházel do funkce, se už počítalo s tím, že „takto se dvěma úplnými operními soubory bude divadlo pracovat několik let.“²¹ Tedy problémy s rozdělením sólistů nevyplývaly a priori z dělení divadel, neboť se mělo za to, že se soubor rozdělí jednoduše na polovinu a zůstane 35 sólistů v každém souboru. Takto jednoduše to v realitě nemohlo fungovat i proto, že pokud sólista odešel do Smetanova divadla, musel se vzdát členství v Národním divadle. Pokud se členství nevzdal, zůstal členem ansámblu ND automaticky. „Ne všichni (sólisté) prý byli vskutku schopni zpívat v operních představeních. A zhruba jen dvacet z dosavadních členů opery ND bylo ochotno přejít do angažmá Státní opery Praha.“²² Konkrétně v sezoně 1991/92 mělo ND 72 sólistů, v sezoně 1992/93 o 23 méně.

Samostatně soubor Smetanova divadla vystupoval už od premiéry inscenace *Únos ze Serailu (Die Entführung aus dem Serail)* W. A. Mozarta v režii Karla Drgáče 25. května 1991. Další 4 operní premiéry, které se odehrály ve Smetanově divadle, ač ještě pod záštitou Národního divadla, už byly realizovány de facto autonomním souborem.

Delimitace vyvolala velký ohlas v médiích a reakce na ni se lišily.

„Podle slov Karla Drgáče smetanovská tradice a spojení s ND byly divadlu (Velké opeře 5. května) vnuceny.“²³ Jeho záměry se Státní operou Praha, jak bylo divadlo k 1. dubnu 1992 přejmenováno, byly velmi ambiciózní. Karel Drgáč se chtěl vrátit ke známému světovému repertoáru a tradici NDT.

---

²¹ OperaPlus. [online] ©2009-2018. Z *archivu: Národní divadlo a Státní opera před dvaceti lety*. Redakce, 15. 7. 2012. [cit. 15. 5. 2018] Dostupné z:

<https://www.operaplus.cz/z-archivu-narodni-divadlo-a-statni-opera-pred-dvaceti-lety>

²² Archiv Národního divadla. sign. V 1141. čl. 14. 4. 1992. Signál (jjv), *DĚLENÍ A NÁSOBENÍ*, Praha

²³ Archiv Národního divadla. sign. V 1141. čl. V. 1992. *Hudební rozhledy*. Praha

Historik Tomáš Vrbka tehdejší sloučení Velké opery 5. května a Národního divadla v roce 1948 označuje za omyl minulosti a znovunabytí nezávislosti Smetanova divadla za úspěch.

3.3 První sezony po vzniku Státní opery Praha

Prvním ředitelem SOP se stal Karel Drgáč (nar. 1954), který byl předtím šéfem opery Smetanova divadla. Koncepce Karla Drgáče spočívala především v tom uvádět světový operní repertoár a obsazovat do velkých rolí zahraniční hosty.

První premiérou samostatné Státní opery Praha byla 23. května 1992 opera *Mignon* Ambroise Thomase v režii Helgeho Thoma v nastudování amerického dirigenta maďarského původu Ivana Törzse. 1. a 4. dubna 2012 tuto operu uvedla Státní opera už v procesu sloučení ND a SOP ve dvou koncertních provedeních pod taktovkou Tomáše Braunera k příležitosti 20. výročí založení Státní opery Praha.

„Karel Drgáč nechal v krátké době přestudovat stávající klasické tituly do původních jazyků a nové inscenace uváděl již výhradně v originálních jazycích.“²⁴

Mezi nejvýraznější inscenace v prvních sezonách SOP patřily *Hoffmanovy povídky* v režii Johna Dewa a *Tannhäuser* v hudebním nastudování dirigenta Hilary Griffithse.

Kromě toho inicioval Karel Drgáč vznik Společnosti Richarda Wagnera, která byla roku 1993 přijata do Mezinárodního svazu wagnerovských společností.

3.4 Název

Kromě otázek financování dvou operních scén, rozdělení fundusu, případně kapacity dílen a nemovitostí, vyvstal i spor ohledně nového názvu pro Smetanovo divadlo.

Název „Smetanovo divadlo“ dostal operní dům roku 1948 za Zdeňka Nejedlého. Jindřich Černý k tomu řekl toto: „Smetanou, Tylem a Jiráskem tenkrát

---

²⁴ Eckstein P., Slavíková J., Vrbka T. *Na cestách ke Státní operě Praha*. s. 13. Brožuru vydala Státní opera Praha ©2005

gottwaldovští pašáci doslova umlátili českou kulturu. Takže rozčilovat se dneska, že Smetanovo jméno mizí z průčelí divadla, považuji za naprostý nesmysl. Nebylo tam k poctě Smetanovi, ale z trucu maniaka. Smetanovo divadlo je v Praze jen jedno: Národní.“²⁵ Bedřich Smetana (1824 - 1884) navíc mohl mít s divadlem těžko užší vazbu, když zemřel čtyři roky před jeho otevřením.

Doc. Bohumil Nekolný, tehdejší ředitel Odboru a knihoven Ministerstva kultury ČR, si ve svém eseji *O pojmenování* klade otázku, proč někdo zrovna na jaře 1992, v době kdy „celé české divadlo prožívá první etapu své historické transformace, kterou lze nazvat „odstátněním“ a které v podstatě znamená, že divadla od státu přešla pod obce“²⁶ zvolí přívlastek „státní“. Doc. Nekolný upozorňuje spíše na „z formálního hlediska alogičnost a z hlediska obsahového nepřítomnost „státní“ myšlenky.“²⁷ Ostatně samostatný český stát vznikl až 1. ledna 1993. Odmyslíme-li si formální hříčky, název „Státní opera Praha“ (ve světových jazycích Prague State Opera, Staatsoper Prag) působí na zahraničního diváka dojmem větší kvality, než „Národní divadlo“. Tedy to byl hlavní důvod, proč Karel Drgáč chtěl divadlo pojmenovat takto.

Protože v době delimitace nebylo dlouho zcela jasné, jak se rozdělí ansámbl Národního divadla, mohl problém spojený s názvem odkazovat k tomu, že Státní opera očekává řešení této otázky od státu. V neposlední řadě šlo o finance; „pokud se jmenuji státní, logicky předpokládám, že mne vláda nenechá padnout.“²⁸ A protože dvě opery jsou nákladnější než jedna stejně tak velká, lze v názvu vidět i ostentativní příklon ke státnímu rozpočtu, potažmo tedy k rozpočtu ministerstva kultury.

Budova dnešní Státní opery prošla za více než 130 let své existence sedmi názvy: Neues deutsches teatr, Deutsches Opernhaus, Divadlo 5. května, Velká opera 5. května, Smetanovo divadlo, Státní opera Praha a Státní opera.

---

²⁵ *OperaPlus Národní divadlo a Státní opera před dvaceti lety* [online] ©2009-2018 Národní divadlo [cit. 15. 7. 2018] Dostupné z: <https://operaplus.cz/z-archivu-narodni-divadlo-a-statni-opera-pred-dvaceti-lety/>

²⁶ Nekolný B. *O pojmenování*. Institut umění - Divadelní ústav

²⁷ Nekolný B. *O pojmenování*. Institut umění - Divadelní ústav

²⁸ Nekolný B. *O pojmenování*. Institut umění - Divadelní ústav

3.5 Jednání delimitačního týmu ND

Delimitační tým Národního divadla zasedl 17. 2. 1992 v Zeleném salonku Ministerstva kultury České republiky k projednání způsobu a obsahu delimitace v obecné rovině. „Přihlíželo se k materiálu „Opatření k realizaci delimitace SD a LM ze svazku ND“. Ze strany ND bylo (jak vedením Národního divadla, tak zástupci Smetanova divadla a Laterny magiky) opakovaně zdůrazňováno, že koexistence všech „pod jednou střechou“ je již nemyslitelná – jedná se o celky nezávislé po umělecké stránce a hrozí i kolize v oblasti materiálního zabezpečení jejich činnosti.“²⁹

Účastníci jednání se shodli na tom, že ND je v současné podobě nepružný komplex a všechny jeho dosavadní výše uvedené části projevíly zájem a snahu se osamostatnit. Zároveň se dohodli, že v otázce procesu dělení částí ND, ze kterých měly nové subjekty vzniknout, bude určujícím činitelem právě dohoda těchto stran. „Úloha MK ČR spočívá ve vydání opatření (v co nejbližší době), kterým ze stávajícího ND vyjme jeho organizační součásti Laternu magiku a Smetanovo divadlo s částí majetku, práv a povinností (budou zde rámcově vymezeny) a zřídí z nich samostatné organizace. Účinnost opatření bude od 1. 4. 1992. Další dělení práv, povinností a majetku bude zakotveno v delimitačních protokolech.“³⁰

Za ND bylo navrhováno, aby MK ČR v průběhu jednání rozhodovalo o jednotlivých sporných otázkách jako arbitr, ale toto působení bylo uznáno jako nereálné a nevhodné, protože rozhodovat nelze, pokud se rozhodování nemá omezit na „administrativní diktát“ bez komplexní analýzy problémů, která je v daném termínu neuskutečnitelná. Navíc by takový postup mohl být brzdou aktivního přístupu zainteresovaných stran.“³¹ MK ČR tak v jednáních nadále vystupovalo jako prostředník směřující jednání k dosažení rozumného a přijatelného kompromisu. Zároveň trvalo na základní podmínce delimitace,

---

²⁹ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND*. 17. 2. 1992, Zelený salonek MK ČR, Národní archiv ČR, čj. 0/1992

³⁰ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND*. 17. 2. 1992, Zelený salonek MK ČR, Národní archiv ČR, čj. 0/1992

³¹ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND*. 17. 2. 1992, Zelený salonek MK ČR, Národní archiv ČR, čj. 0/1992

kteřou bylo, že v důsledku rozdělení ND nesmí vzniknout tlak (přímý či nepřímý) na rozpočet – nově vzniklé organizace musí vyjít z příspěvku stanoveného na rok 1992.

Klíčovými problémy a body jednání bylo:

1. rozdělení nemovitostí, k nimž mělo ND právo hospodaření,
2. rozdělení stávajících pracovníků,
3. určení způsobu a klíče pro dělení příspěvku z rozpočtu.

Dalším klíčovým bodem, řešeným během následujících jednání, bylo dělení závazků ND.

3.5.1 Delimitační komise

Dle dopisu správního ředitele ND JUDr. Srstky z 16. 1. 1992 byla delimitační komise ustavena na poradě vedení ND o týden dříve takto:

- předseda komise: JUDr. Jiří Srstka /správní ředitel ND/
- členové: dr. Tayerle /zástupce šéfa SD/, Ing. Charvátová /ekonomka SD/, Ing. Tošovský /zástupce šéfa LM/, dr. Dvořáková /vedoucí právního útvaru ND/, Ing. Schneider /zástupce šéfa baletu/, Ing. Zelenka /vedoucí celopodnikového servisu/, Ing. Hájek /vedoucí OIS/ a Ing. Olexa /vedoucí finančního plánu/

3.6 Rozdělení nemovitostí

U budovy Nové scény bylo zvažováno převedení budovy do práva hospodaření Laterny magiky, případně její ponechání Národnímu divadlu s tím, že by smluvní formou bylo zajištěno její využívání Laternou magikou za symbolické nájemné a náklady nutné na údržbu by i nadále neslo ND. Situaci komplikoval fakt, že areál historické budovy ND je s Novou scénou propojen a takto jako celek byl i kolaudován. Navíc v té době probíhala jednání s řádem sv. Voršily ohledně budovy, která je k Nové scéně připojena.³²

---

³² Řád sv. Voršily dostal provozní budovu ND budovu v roce 1990 v restituci – až zpětně se zjistilo, že nedopatřením. Mezitím řád prodal budovu společnosti Themos a ta požadovala po ND vystěhování. V roce 2013 se Themos dostal do insolvence a v květnu

Převod majetku by byl k 1. 4. 1992 těžko proveditelný, proto Ministerstvo doporučilo upřednostnit nájem budovy Laternou magikou s možností dalšího vypořádání v budoucnu, s ukotvením této dohody v opatření MK. S tímto řešením souhlasili zástupci ND i LM.

„Zástupce SD dr. Zdeněk Tayerle vznesl návrh, aby právo hospodaření ke komplexu skladů a dopravními prostory u Apolináře přešlo na SOP, která potřebuje komplexní technologické zázemí.“³³ Tato otázka byla prozatím na jednání 17. 2. 1992 uzavřena s tím, že prostory zůstanou Národnímu divadlu, které by mělo se Státní operou Praha uzavřít exkluzivní smlouvu o poskytnutí služeb.

3.7 Rozdělení pracovníků

Pracovníci byli rozděleni dle delimitačního protokolu č. 18 o vyčlenění personální agendy. Národnímu divadlu mělo dle domluvy zůstat 1930 pracovníků, do Smetanova divadla jich mělo přejít 440. Tento počet se týkal technických složek, nikoli členů uměleckých souborů.

Při dělení sólistů mezi ND a SOP došlo ke sporu. V roce 1991 sice byl soubor opery ND ve smyslu příkazu ředitele ND č. 002/1991 ze 6. 2. 1991 rozdělen na 2 samostatná tělesa, dle interního sdělení ředitele ND ze dne 16. 9. 1991 ale nebylo toto rozdělení provedeno dle vzájemně stanovených pravidel. Jindřich Černý Karlu Drgáčovi jakožto autonomnímu šéfovi souboru Smetanova divadla oznámil, že počítá s tím, že Drgáč vezme do souboru SD pět uvedených sólistů: dámy Annu Bortlovou, Janu Jonášovou, Marii Kremerovou, Nadu Šormovou a pana Vojtěcha Kociána. Mimo jiné proto, že vedení opery ND převzalo 38 sólistů (o dva víc, než jim dovolovalo plánované rozdělení mzdových prostředků), zatímco Drgáč postupoval volným výběrem z bývalého tělesa a převzal sólistů 17. Na toto upozornění Drgáč nijak nezareagoval. V květnu 1992 mu Černý celou záležitost připomněl, protože ND muselo těchto 5 sólistů dál proplácet.

2016 Národní divadlo získalo budovu v dražbě za 290 mil. Kč (začínalo se na 87 mil. Kč). Pozemek pod touto budovou ale stále patří řádu.

³³ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND*. 17. 2. 1992, čj. 0/1992. Zelený salonek MK ČR, Národní archiv ČR, sl. 38

Jak byl spor vyřešen z korespondence nevyplývá, nicméně ze soupisu sólistů Národního divadla v sezoně 1992/93 vyplývá, že zůstali sólisty ND – všech pět je zde uvedeno, v následující sezoně chybí pouze Anna Bortlová.

3.8 Finance

Předmětem dělení finančního příspěvku měl být příspěvek na rok 1992 ovšem umenšený o 1. čtvrtletí 1992, k němuž by byly přičteny výnosy organizace jako celku za toto období. „Zástupci ND a SD se předběžně dohodli, že klíčem bude počet nabídnutých vstupenek, a poté zvažovali různé další varianty. (...) Dr. Srstka jako správní ředitel ND navrhl nejprve odečíst odpisy na spravované budovy a zůstatek pak dělit podle výše uvedeného klíče (LM počítala s nulovým příspěvkem). V souvislosti s dělením příspěvku vznikla debata o nových formách mzdové regulace a o možném vlivu objemu mzdových prostředků na způsob dělení.“³⁴

Kromě dělení příspěvku bylo nutné počítat i s nadcházejícím úbytkem příjmů – LM se na nich podílela v ročním úhrnu 5 mil. Kčs. Jako možnost dalších zdrojů příjmů byly shledány pronájmy. Člen delimitační komise Ing. Typolt navrhl brát více v úvahu výdaje, aby nedošlo k většímu tlaku na rozpočet, nicméně účastníci jednání v tomto bodu k žádnému konkrétnímu závěru nedošli a dohodli se, že varianty budou zvaženy do 26. 2. 1992 a po odborných konzultacích bude resumé předloženo ministerstvu kultury v podobě komplexního materiálu.

V souladu se závěry tohoto jednání předložilo ND na schůzce delimitačního týmu 28. 2. 1992 písemný materiál obsahující výsledky dohody zástupců organizačních jednotek ND, z nichž by měly být vytvořeny nové příspěvkové organizace, a vlastního ND o způsobu vypořádání. Vedení SD na tomto jednání opět několikrát navrhlo převod subjektu U Apolináře na Státní operu Praha, při zřízení společného práva hospodaření, které odůvodňovalo potřebou zajistit si „odpovídající využívání objektu a dále i podíl na dílnách na Floře vyplývající opět ze snahy o zajištění poskytovaných služeb v rozsahu pro SD potřebném.“³⁵ Bylo

---

³⁴ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND z 17. 2. 1992, čj. 0/1992. Zelený salonek MK ČR, Národní archiv ČR, sl. 38*

³⁵ *Zápis z jednání delimitačního týmu ND. MK ČR 28. 2. 1992. Národní archiv ČR sl. 38*

však rozhodnuto, že právo hospodaření k oběma objektům zůstane ND, což byla i původní dohoda stran.

Postup v rozklíčování příspěvku byl stanoven takto: „Nejprve bude zajištěn dosažený hospodářský výsledek Národního divadla jako celku za 1. čtvrtletí (na základě finanční uzávěrky hospodaření). O ten bude snížen úhrnný příspěvek ND a SOP na období 1. 4. 1992 – 31. 12. 1992. Dále bude odečtena výše odpisů základních prostředků pro ND i SOP a předpokládaná spotřeba energie pro každý samostatný subjekt. Zbytek bude rozdělen v poměru 14/19 ND a 5/19 SOP.“³⁶

Karel Drgáč po tomto jednání odeslal dopis ministrovi kultury, ve kterém žádal o přezkoumání konečné částky na odpisy základních prostředků, která měla být SOP přiznána, a to z následujících důvodů:

„Z odpisů je vytvářen fond reprodukce základních prostředků, ze kterého jsou hrazeny všechny investice včetně nákupu hudebních nástrojů a rekonstrukce a modernizace objektů. Dosud předpokládaný příděl pro Státní operu v položce odpisů má činit 7 mil. Kčs na rok 1992. Vzhledem k potřebě doplnit řadu zařízení pro provoz SOP včetně obnovy hudebních nástrojů v celkové výši 3 mil. Kčs, zbude na účely rekonstrukce a údržby zhruba 4 mil. Kčs. Uvedená částka je zcela nedostatečná. Při tomto tempu ročního vytváření zdrojů by mohlo dojít k celkové obnově areálu SO zhruba za 60 let. (...) Částka na odpisy pro r. 1992 pro Národní divadlo jako celek má činit cca 58 mil. Kč. Navrhuji, aby byla zvážena možnost posílit pro Státní operu částku na odpisy nejméně na 30 mil. Kč a vytvořit tak finanční základnu pro přípravu nezbytné budoucí rekonstrukce areálu Smetanova divadla.“³⁷

Tento požadavek bylo možné dle šéfa SD objektivizovat skutečným stavem jednotlivých budov, které jsou dosud ve správě ND – upozornil, že Stavovské divadlo je bezprostředně po rekonstrukci, stav ND označil za „uspokojivý“, avšak některé části Smetanova divadla jsou v havarijním stavu. Argument, že SD je po

---

³⁶ Zápís z jednání delimitačního týmu ND. MK ČR 28. 2. 1992. Národní archiv ČR sl. 38

³⁷ Národní archiv ČR. sl. 38. Dopis Karla Drgáče adresovaný MK ČR, únor 1992

opravě více než 20 let, nebyl docela přesný, neboť poslední rekonstrukce SD proběhla v letech 1967-73.

Drgáč doporučil provést částečné přerozdělení vytvořených prostředků ND do fondu reprodukce s přihlédnutím ke skutečnému stavu jednotlivých divadelních objektů, tj. budov SD, ND a StD.

Samotné delimitaci budovy SD, kostýmů a dekorací předcházely inventarizace majetku. Účetnictví měla divadla – Smetanovo divadlo, Národní divadlo a Tylovo divadlo – zvlášť, takže po účetní stránce byla delimitace snadná, personální zázemí Smetanova divadla zůstalo Státní opeře Praha.

3.9 Rozhodnutí ministra kultury a delimitační protokoly

3.9.1 Rozhodnutí ministra kultury

Státní opera Praha byla delimitována na základě rozhodnutí ministra kultury České republiky č. 4/1992 ze dne 11. března 1992 o zřízení státní příspěvkové organizace Státní opera Praha (dále jen Rozhodnutí). Dle ust. § 31 odst. 2 zák. č. 576/1990 Sb. byla ke dni 1. 4. 1992 zřízena státní příspěvková organizace s názvem Státní opera Praha, sídlem Praha 1, Legerova 75, identifikační číslo 45248621. Dle 4. bodu Rozhodnutí za účelem „provozování divadelní činnosti spočívající v nastudování a veřejném scénickém předvádění zejména hudebně dramatických děl.“

Organizace byla zřízena na dobu neurčitou.

Z majetku státní příspěvkové organizace Národní divadlo se sídlem Praha 1, Ostrovní 1, IČO 02 337 byly Rozhodnutím vyčleněny a, s účinností ke dni jejího zřízení, na Státní operu Praha převedeny tyto nemovitosti:

1/ budova Smetanova divadla včetně doplňovací budovy – Praha 1, Legerova 75 spolu s pozemky č. kat. 2244-2247, 2236 – 2240 k. ú. Vinohrady o celkové výměře 8 504 m².

2/areál v Třebusicích, okr. Kladno, spolu s pozemky č. kat. 202/2, 202/3, 202/7, 202/8, 202/9, 204/3 a 204/4 k. ú. Třebusice o celkové výměře 16511 m².

3/ obytný dům č. p. 2451 v Praze 10, ul. Ke Skalkám spolu s pozemky 414 a 415 k. ú. Záběhlice o celkové výměře 1274 m².

Majetek byl převeden ke dni 31. 3. 1992.

Rozhodnutím ministra kultury č. 11/1996, čj. 5371/96 ze dne 12. 12. 1996, bylo výše uvedené rozhodnutí č. 4/1992 změněno. Jako další účel zřízení bylo ve článku I. bodu 4 přidáno „vyučování v oboru baletního umění formou provozování baletní přípravky. Zároveň byly opraveny chybně uvedené údaje (čísla katastrálního území a výměra) uvedené v čl. II. bod 1. 1. takto:

Budovu Smetanova divadla včetně doplňovací budovy – Praha 1, Legerova 75, č. kat. 2244/3 spolu s pozemky č. kat. 2237, 2235, 2245/2, 2245/3, 2246 o celkové výměře 7768 m².

Toto rozhodnutí nabylo účinnosti 27. 12. 1996, kdy bylo podepsán ministrem kultury Ing. Jaromírem Talířem.

Původní rozhodnutí ministra Uhdeho ve znění rozhodnutí č. 11/1996, čj. 5371/96 ze dne 12. 12. 1996 bylo zásadně změněno a přeformulováno rozhodnutím ministra kultury ČR č. 37/2001 ze dne 19. 12. 2001. V té době byl ministrem kultury Pavel Dostál. Vymezení základního účelu a činnosti, původně uvedené v článku I. bylo nově uvedeno a rozvedeno ve článku II. Vedle hlavní činnosti mohla SOP nově vykonávat v souladu s právními předpisy jinou činnost, a to v rozsahu využití své volné kapacity. Jednalo se dle čl. II bodu 3 o:

- a) poskytování služeb souvisejících s péčí o vzhled
- b) provozování silniční motorové dopravy nákladní a spedičních služeb v tuzemsku i zahraničí.

Původní článek III. se věnoval rozdělení nemovitostí, nový čl. 3 označení statutárního orgánu a způsobu, jakým vystupuje. Způsob hospodaření a vymezení majetku byl nově uveden ve článku IV.

Rozhodnutím ministra kultury ČR č. 11/2002 ze dne 6. 3. 2002 bylo vydáno úplné znění zřizovací listiny Státní opery Praha, které vychází z posledního výše uvedeného rozhodnutí.

Kopie rozhodnutí ministra kultury Milana Uhdeho č. 4/1992 a rozhodnutí ministra Pavla Dostála č. 37/2001 a č. 11/2002 jsou přílohou této bakalářské práce.

3.9.2 Opatření k realizaci delimitace SO a LM ze svazku ND

Návrh vypracoval správní ředitel Národního divadla JUDr. Jiří Srstka a dne 12. 2. 1992 jej zaslal Judr. Václavovi Petrmichlovi, řediteli odboru profesionálních kulturních aktivit MK ČR. Jako účel vydání příkazu ředitele ND bylo udáno zajištění bezkonfliktního průběhu delimitace Smetanova divadla a Laterny magiky ze svazku Národního divadla. Hlavním předmětem bylo vymezení obsahu delimitace.

3.9.3 Delimitační dokumenty

Právním základem delimitace bylo rozhodnutí Ministerstva kultury ČR č. 4 / 1992 ze dne 9. 3. 1992 a rozhodnutí č. 3 / 1992 ze dne 11. 3. 1992 o zřízení státní příspěvkové organizace ke dni 1. 4. 1992

a) Státní opera Praha se sídlem v Praze 1, Legerova 75

b) Laterna magika se sídlem v Praze 1, Liliová 9

a Příkaz ředitele ND č. 006/92 ze dne 20. 2. 1992.

Dalšími dokumenty delimitace byly Delimitační smlouva, Dohoda o převodu práv a povinností z ND v Praze na Státní operu Praha a delimitační protokoly.

Dohodou o převodu práv a povinností z ND v Praze na SOP ze dne 11. 5. 1992 se Státní opera Praha zavázala zajistit zápis změny práva hospodaření a věcných práv v evidenci nemovitostí, a to na základě právního aktu mezi zakladatelem a SOP a uzavřenou hospodářskou smlouvou o převodu práva hospodaření. Smlouva byla vyhotovena v pěti stejnopisech, z nichž jeden kus vyhotovení náležel MK ČR, každá strana obdržela po dvou vyhotoveních. Nedílnou součástí této dohody tvořily přílohy a složky, např. seznam smluv, dokumentace půjčky z FKSP³⁸, hudební archiv, BOZP³⁹, příloha č. 7 - restituce pozemků Třebusice, složka čj. 3824/91 z 29. května 1991 podepsaná Mgr. Lenkou Dvořákovou (právní oddělení ND) a JUDr. Zdeňkem Tayerlem, zástupcem SOP.

---

³⁸ Fond kulturních a sociálních potřeb

³⁹ Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

3.9.4 Delimitační protokoly

Struktura všech delimitačních protokolů je stejná. Jako první je uveden název delimitačního protokolu a identifikace stran, kterých se týká.

Delimitační protokoly obsahovaly tyto body:

- 1/ Právní základ delimitace (viz výše),
- 2/ Předmět delimitace,
- 3/ Datum delimitace - tím je vždy 1. 4. 1992,
- 4/ Hodnota delimitovaného majetku (v případě, že ji bylo třeba vzhledem k předmětu daného delimitačního protokolu stanovit),
- 5/ Závěr: „Na základě uzavřeného delimitačního protokolu přechází z ND Praha příslušný majetek vyplývající z delimitačního protokolu na SOP. Odevzdávající neodpovídá za škodu, která vznikla přebírajícímu z jeho obchodní činnosti, pracovně-právní oblasti a jiných jeho činností po dni delimitace. Odevzdávající i přebírající prohlašují, že při uzavření delimitačního protokolu nevznikly žádné spory.“,
- 6/ Souhlas MK ČR,
- 7/ Přílohy delimitačního protokolu.

Následuje datum a podpis ředitele ND, ředitele SOP a zástupce MK ČR.

Mnoho protokolů je ale neúplných a podpis zástupce MK ČR chybí.

Mezi Národním divadlem v Praze a Státní operou Praha byly uzavřeny tyto delimitační protokoly:

Delimitační protokoly čj. 1 až 4 kompletně chybí.

Delimitační protokol čj. 5 o vyčlenění agendy investičního oddělení s předávacím protokolem obsahujícím 1. stroje a zařízení nezahrnuté do rozpočtu rozpracované z r. 1991 – kompletní dokumentace k objednaným fagotům (Heckel, model 41i, 5ks) v ceně 4.177.394 Kč, které se měly stát majetkem SOP – fagoty byly závazně objednány a potvrzeny, dodány měly být v říjnu-listopadu 1992. ND se zavázalo učinit převod práv a povinností vyplývajících ze smlouvy uzavřené s firmou Karmar, 2. požadavky SD na rok 1992 (např. kopírovací stroj, dva klavíry Petrof IV, basový pozoun Bach, mod. 50 ad), 3. neinvestiční dovoz (zboží na cestě v celkové hodnotě 149.656 Kč, zboží dodané nevyfakturované) a

4. požadavky na struny, mazadla, oleje apod. na r. 1992, dne 19. 3. 1992 stále ještě nespecifikované ze strany SD

Delimitační protokol čj. 6 o postoupení pohledávek a převzetí závazků z ND Praha; šlo o pohledávky v celkové hodnotě 1.416.634,20 Kč a závazky v celkové hodnotě 109.063,20 Kč.

Delimitační protokol čj. 7 o vyčlenění fondů z ND Praha; jednalo se o tyto fondy:

1/ Fond základních prostředků a investic účet 910 (stav k 31. 3. 1992 = 1.754.435.946 Kčs) byl delimitován v částce odpovídající zůstatkové ceně předávaných ZP (základních prostředků) a dále byla převedena i odpovídající částka opravek ZP.

ND v Praze předalo a SOP přebrala k 1. 4. 1992 fond základních prostředků a investic v hodnotě 176.234.079,- a oprávky k základním prostředkům účet 030 v hodnotě: 67.232.509,-.

2/ Fond provozních prostředků účet 902 (stav k 31. 3. 1992 = 48.415.179,12 Kčs) byl delimitován v částce odpovídající celkovému objemu předávaných zásob, sníženému o zboží na skladě o příslušné procento oceňování rozdílu ke zboží, které k 31. 3. 1992 činilo 5,38%. Zásoby byly převedeny samostatným delimitačním protokolem.

ND v Praze předalo SOP k 1. 4. 1992 fond provozních prostředků ve výši 6.910.300,40 Kč

3/ Fond odměn účet 911 (stav k 31. 3. 1992 = 1.000.000 Kčs) byl delimitován na základě předchozí dohody podle objemu ušetřených mzdových prostředků jednotlivých nákladových středisek v roce 1991 a zbytek se dělil podle přepočteného stavu pracovníků k 31. 3. 1992. Ve stejných částkách byly převedeny peněžní prostředky z běžného účtu ND ve prospěch běžného účtu SOP. ND v Praze k 1. 4. 1992 předalo fond odměn účet 911 ve výši 44.044,-.

4/ Fond kulturních a sociálních potřeb účet 912 (stav k 31. 3. 1992 = 1.843.866,02 Kčs) – podle vyhlášky 210/89 Sb. § 14 odst. 3 se FKSP delimitovalo dle přepočteného stavu pracovníků k 31. 3. 1992. Ve stejné částce byly převedeny peněžní prostředky ze zvláštního účtu ND ve prospěch běžného účtu SOP. FKSP byl snížen o částky půjček předaných SOP. ND v Praze předalo SOP k 1. 4. 1992 FKSP – účet 912 ve výši 369.172 Kč.

5/ Rezervní fond účet 914 (stav k 31. 3. 1992 = 133.175,72,-)

byl delimitován dle poměrů absolutní částky tržeb SOP a zbytku ND za rok 1991 + 1. Q roku 1992. Ve stejné částce byly převedeny peněžní prostředky z účtu zvláštních prostředků ND ve prospěch běžného účtu SOP. ND v Praze předalo SOP k 1. 4. 1992 rezervní fond účet 914 ve výši 25.387 Kčs.

6/ Fond reprodukce základních prostředků účet (dále jen FRZP) účet 916 (stav k 31. 3. 1992 = 12.444.447,99,-) byl delimitován v částce odpovídající podílu celkového stavu FRZP a celkového stavu ZP k 31. 3. 1992, to celé znásobeno o hodnotu skutečně převáděných ZP v pořizovací hodnotě.

Protože tento fond nebyl kryt plně peněžními prostředky na zvláštním účtě, byly tyto prostředky rozděleny procentně naprosto stejně jako FRZP a zbývající objem peněžních prostředků byl pokryt pohledávkami ND. Rozdělené peněžní prostředky byly převedeny ze zvláštního účtu ND na běžný účet SOP. Celkové pohledávky byly delimitovány samostatným závěrečným delimitačním protokolem. ND v Praze předalo SOP k 1. 4. 1992 fond reprodukce základních prostředků účet 916 v celkové výši 1.663.274,-.

ND v Praze předalo SOP k 1. 4. 1992 z účtu zvláštních prostředků podíl k fondu reprodukce základních prostředků ve výši 355.703,-.

Podíl pohledávek SOP činil 1.307.571,-.

Přílohou tohoto protokolu se stal 19. 5. 1992 přehled zůstatků nesplacených půjček z FKSP k 31. 3. 1992 devíti pracovníků, kteří přešli do SOP, celkem ve výši 92.260,-. Po uhrazení této částky Státní operou Praha jí byla předána konta příslušných pracovníků.

Delimitační protokol čj. 8 chybí.

Delimitační protokol čj. 9 o vyčlenění energetických zařízení SOP z ND Praha a předávací protokol o předání dokladů souvisejících s provozem energetických zařízení z objektu Smetanova divadla (odběr topného plynu, vodní hospodářství a odběr elektrické práce).

Delimitační protokol čj. 10 o vyčlenění hudebních materiálů.

Dle 4. bodu tohoto protokolu „cenu zapůjčených hudebnin nelze přesně stanovit – v případě ztráty nebo zničení kompletního provozovacího materiálu by náhrada představovala cca 100.000 Kčs., tzn. cena předávaných materiálů (resp. jejich hodnota) dosahuje cca jednoho milionu korun.“ Z tohoto protokolu tedy není zřejmá hodnota předmětného materiálu.

Přílohou tohoto protokolu je seznam hudebních materiálů cizích nakladatelství, zapůjčených Národnímu divadlu v Praze na základě smluv o pronájmu hudebních materiálů s agenturou DILIA.

Jednalo se konkrétně o tyto tituly:

G. Donizetti: *Elisir d'amore*, dodací list č. 405/ 91

B. Martinů: *Hry o Marii*, dlč. 251, 269 a 281/90

B. Martinů: *Řecké pašije* dlč. 491 a 959/83

W. A. Mozart: *Die Entführung aus dem Serail*, dlč. 159/91

G. Puccini: *Madama Butterfly*, dlč. 1075/84, 15/85, 211/91

G. Puccini: *Tosca*, dlč. 134, 415, 316 a 342/ 80

J. Strauss: *Die Fledermaus*, dlč. 386 a 388/91

G. Verdi: *Otello*, dlč. 276/91

G. Verdi: *La Traviata*, dlč. 374/82

G. Verdi: *Il Trovatore*, dlč. 647 a 753/85, 184/91

R. Wagner: *Rienzi* – partitura a orchestrální materiál z majetku divadla J. K. Tyla v Plzni, provozovací práva vlastnila firma Schott

Pověřený pracovník SOP převzal na základě předávacího protokolu hudební materiály: a/ fyzické a b/ zachycené na půjčovních dokladech.

Státní opeře Praha z tohoto protokolu vyplynula povinnost požádat písemně agenturu DILIA o prodloužení smluv o pronájmu hudebních materiálů a v případě, že inscenace skončí, nebo si SOP zajistí jiný hudební materiál, vrácení hudebních materiálů agentuře DILIA. SOP se zavázala do 30. 6. 1992 oznámit neprodleně agentuře DILIA počet představení za období 1. 1. – 30. 6. 1992 u všech titulů z majetku firmy Ricordi, tj.: *Elisir d'amore*, *Madama Butterfly*, *Tosca*, *Otello*, *La Traviata* a *Il Trovatore*.

SOP nadále provozovala opery a používala hudební materiály z majetku Národního divadla v Praze, konkrétně:

W. A. Mozart: *Così fan tutte*

B. Smetana: *Hubička*

G. Verdi: *Rigoletto*

SOP musela souhlasit s tím, že v případě námitek cizích (původních) nakladatelů s použitím provozovacích materiálů oper *Così fan tutte* a *Rigoletto*, vrátí tyto materiály Národnímu divadlu a zajistí si své vlastní. V příloze delimitačního protokolu je uvedeno že: „Vzhledem k probíhajícím představením a množství interpretačních poznámek nelze tuto situaci vyřešit naprosto důsledně – lze předpokládat benevolenci příslušných nakladatelství.“

Hudební materiály k opeře *Hubička* ponechalo ND Státní opeře Praha k používání do skončení inscenace, přestože šlo o dílo autorsky i nakladatelsky volné a SOP si mohla vyrobit svůj vlastní materiál.

Národní divadlo si vyhradilo možnost požadovat výše uvedené hudební materiály zpět v případě uvedení zmíněných titulů v ND – v takovém případě se zavázalo vyrozumět Státní operu Praha s předstihem desíti měsíců (jedné divadelní sezony).

Delimitační protokol čj. 11 a 12 chybí.

Delimitační protokol čj. 13 o vyčlenění drobných a krátkodobých předmětů (v používání) v pořizovací ceně 6.272.416,80 Kčs. Z toho k 31. 3. 1992 tvořily drobné a krátkodobé předměty v používání SD 5.963.402,80 Kč a dopravní prostředky v zůstatkové hodnotě 1.743.401,-.

Delimitační protokol čj. 14 o vyčlenění materiálových zásob a zboží v celkové hodnotě 6.910.300,40 Kčs (zboží klubu SD: 51.248,90 Kčs a bufetu 130.957,50 Kčs, zboží a materiál ve skladech SD 1.597.235,50 Kčs a 5. 120.796,50 Kčs).

Delimitační protokol čj. 15 o vyčlenění základních prostředků z ND Praha v pořizovací ceně 243.466.588 Kč (dle přílohy protokolu v pořizovací hodnotě 233.803.706,-), v zůstatkové hodnotě 168.408.074 Kčs (základní prostředky) a 2.661.259 Kčs (pozemky Třebusice).

Delimitační protokol čj. 16 chybí.

Delimitační protokol čj. 17 o vyčlenění dekorací v provozu – sklad Apolinář – z ND v Praze. Původním protokolem byly delimitovány dekorace a nábytek v celkové hodnotě 3.817.437 Kč, po dodatečném zúčtování k 4. 11. 1992 vzrostla celková hodnota dekorací v provozu na 4.211.638,28,-.

Delimitační protokol čj. 18 o vyčlenění personální agendy z ND v Praze.

Součástí předávacího protokolu k tomuto delimitačnímu protokolu, uzavřenému k 29. 5. 1992, byly seznamy pracovníků a mzdové inventury jak před delimitací, tak po delimitaci. Ve sjetinách ani kartách nebylo zahrnuto pět sólistů, kteří měli přejít původně k 1. 4. 1992 do SOP, ale nestalo se tak a následně došlo ke sporu (viz výše). Dle poznámky v protokolu z 29. 11. 1993 byl rozpor odstraněn uplynutím času dle příslušných ustanovení ZP.

Přílohou tohoto protokolu byl mj. seznam šestnácti pracovníků SOP - uživatelů bytů v bytových objektech ND v Praze 10 Záběhlicích.

Delimitační protokol čj. 19 o vyčlenění mazet SD v počtu 732 ks.

Delimitační protokol čj. 20 o vyčlenění dokumentace požární ochrany.

Delimitační protokol čj. 21 o vyčlenění zvukových a obrazových záznamů. Předávajícím byla SOP. Hodnota tohoto delimitovaného majetku byla dle protokolu nevyčíslitelná, protože materiálová hodnota byla odepsána a hodnota uměleckého záznamu se neuvádí, protože jde o pracovní nahrávky.

Delimitační protokol čj. 22 o vyčlenění prostředků výpočetní techniky z ND Praha v celkové zůstatkové hodnotě 202.605,-.

Delimitační protokol čj. 23 chybí.

Delimitační protokol čj. 24 o vyčlenění skladového areálu v Třebusicích z ND Praha. Tento protokol je doplněn pouze návrhy smluv a není podepsán zástupcem MK ČR, takže pravděpodobně vůbec nenabyl platnosti, stejně jako v příloze navrhované smlouvy. Přílohou tohoto delimitačního protokolu měla být Smlouva o užívání skladového areálu v Třebusicích, okres Kladno. Pokud by tato smlouva byla platná, ND by se v ní jakožto nájemce zavázalo k účasti na úhradě nákladů na el. energii, mzdy strážných, tzv. ostatních nákladů THS (mzda

správce, poplatky, služby apod.) a odpisovaných objektů v podílu 5% energie, odpisy pouze za objekty užívané ND, mzdy strážných a ostatní náklady THS bez oprav a udržování v podílu 25%. Celkem tedy 97.400,- z celkových nákladů na energii 584.200,-.

K vyrovnání nájmu za užívání areálu Třebusic a Apolináře by došlo na základě kompenzace podílů skutečných provozních nákladů obou areálů. Rozdíl nájemného by byl placen zálohově měsíčně s vyúčtováním skutečných nákladů po skončení účetního období (roku). Smlouva měla být uzavřena na dobu neurčitou s tím, že před uplynutím této doby bylo možné smlouvu vypovědět pouze ze strany ND nebo po vzájemné dohodě.

Druhou přílohou tohoto delimitačního protokolu byl návrh Smlouvy o užívání areálu dopravy a skladu dekorací a nábytku u Apolináře, Praha 2, Viničná 3.

Předmětem této smlouvy bylo využívání max. 40% skladové plochy skladu dekorací a nábytku pro uložení hrajících dekorací, prospektů a praktikáblů a nábytku, včetně využívání služeb pracovníků při nakládání a ukládání těchto předmětů.

Delimitační protokoly čj. 25 a 26 chybí.

Delimitační protokol čj. 27 o vyčlenění dopravních prostředků z ND v Praze v celkové zůstatkové hodnotě ke dni 31. 3. 1992 1.734.401,- Kčs. Šlo o 2 nákladní automobily, 2 tahače, 1 skříňový automobil, 4 návěsy pro přepravu dekorací a 1 osobní automobil. Součástí předávacího protokolu z 28. dubna 1992 byl technický průkaz uvedených vozidel, osvědčení o TP, potvrzení o zaplacení pojistné zákonné odpovědnosti z provozu motorových vozidel na r. 1992 a osvědčení pro mezinárodní přepravu.

Delimitační protokol čj. 28 o vyčlenění dopravních prostředků z ND v Praze v celkové pořizovací ceně dopravního prostředku 26.700,39,- s tím, že veškeré náklady, které ND vznikl realizací dodávky, byly v plné výši přeúčtovány SOP.

4. Delimitace Laterny magiky

Laterna magika se v důsledku delimitace stala příspěvkovou organizací s nulovým státním příspěvkem, jak bylo následně uvedeno i v rozhodnutí ministra kultury o zřízení Laterny magiky jako samostatné příspěvkové organizace. Ze zápisu z jednání 17. 2. 1992 vyplývá, že pro svou budoucí existenci žádný příspěvek nežádala.

Na jednání 28. 2. 1992 „ Ing. Tošovský (pozn. tehdejší šéf Laterny magiky) navrhl, aby nájem (nejméně 10 let) a nájemné Laterny magiky v budově Nové scény byly zakotveny v rozhodnutí ministra, což se setkalo ze strany ministerstva kultury se souhlasem.“⁴⁰ V bodu 3 delimitační smlouvy je uvedeno: Delimitací se neuplatňují žádné nároky na státní rozpočet.

Nulová státní subvence logicky znamenala zvýšení vstupného. Cena vstupenek se pohybovala mezi 400 a 500 Kčs, čímž se Laterna magika po delimitaci stala pro tehdejšího českého diváka těžce přístupnou, ovšem v tehdejší době nebyla nouze o diváka zahraničního.

LM se tak stala divadlem finančně závislým na turistickém ruchu. V ekonomické tísní se ocitla na podzim roku 2001, kdy v důsledku teroristických útoků na WTC v New Yorku⁴¹ došlo k poklesu turistického ruchu. nejinak tomu bylo po povodních, které postihly Českou republiku v roce 2002.

Delimitační smlouva mezi LM a ND vznikla na základě rozhodnutí ministra kultury č. 3/1992 a delimitace byla provedena dle bodu 2 smlouvy ve smyslu ust. § 761 obchodního zákoníku, podle ust. § 347 a násl. hospodářského zákoníku a příslušných ustanovení vyhlášky č. 119/1989 Sb., o správě národního majetku.

Dle bodu 3 delimitační smlouvy si obě organizace „jsou vědomy povinností, které obecně závazné předpisy ukládají příspěvkovým organizacím, zejména povinnosti dbát, aby plnily určené úkoly a dodržely stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu republiky, případně rozpočtu svého zřizovatele (§ 32 odst. 3 zákona č.

---

⁴⁰ Národní archiv ČR. č. kartonu 38. *Zápis z jednání 28. 2. 1992*, MK ČR

⁴¹ Světové obchodní centrum v NY

576 /1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v ČR / rozpočtová pravidla republiky).“⁴²

Přílohou delimitační smlouvy uzavřené mezi ND a LM byl seznam následujících delimitačních protokolů:

Delimitační protokol čj. 1 o vyčlenění fondů.

Delimitační protokol čj. 2 o vyčlenění pohledávek a závazků.

Delimitační protokol čj. 3 o vyčlenění dekorací v provozu LM.

Delimitační protokol čj. 4 o vyčlenění dokumentace požární ochrany.

Delimitační protokol čj. 5 o vyčlenění podnikového protokolu.

Delimitační protokol čj. 6 o vyčlenění prostředků výpočetní techniky.

Delimitační protokol čj. 7 o vyčlenění mzdové agendy.

Delimitační protokol čj. 8 o vyčlenění personální agendy.

Dohoda o přechodu práv a povinností z ND na LM, čj. 9.

Delimitační protokol čj. 10 o vyčlenění materiálových zásob a zboží.

Delimitační protokol čj. 11 o vyčlenění rekvizit a zbroje v provozu LM.

Delimitační protokol čj. 12 o vyčlenění vlásenek v provozu LM.

Delimitační protokol čj. 13 o vyčlenění filmů v provozu LM.

Delimitační protokol čj. 14 o vyčlenění skladu filmů LM.

Delimitační protokol čj. 15 o vyčlenění základních prostředků.

Delimitační protokol čj. 16 o vyčlenění drobných a krátkodobých předmětů.

Delimitační protokol čj. 17 o vyčlenění kostýmů v provozu LM.

Delimitační protokol čj. 18 o vyčlenění uměleckých předmětů a cizího majetku.

---

⁴² Národní archiv ČR. č. kartonu 38. *Delimitační smlouva uzavřená mezi ND a LM*

5. Po delimitaci

5.1 Státní opera Praha v letech 1992 – 2012

Karel Drgáč svou koncepci založenou na zahraničních titulech naplnil – za tři roky svého působení uvedl pouze dvě opery českých skladatelů, a to Janáčkovu *Její pastorkyňu* (premiéra 11. 6. 1993, hud. nastudování Vronský) a operu Hanse Krásky *Zásnuby ve snu* (*Verlobung im Traum*), která byla kritiky označena za největší umělecký přínos za dobu jeho šéfování ve Státní opeře Praha.

Karel Drgáč skončil ve vedení Státní opery Praha k 1. 4. 1995.

Státní opera Praha neměla žádné vlastní kapacity dílen, kostýmy i scénografii si objednávala u soukromých firem. Ve Státní opeře Praha hostoval balet Národního divadla. Karel Drgáč po ND požadoval nájem v plné výši komerčního nájmu (cca 100.000,-) a zaplacení celého orchestru SOP, takže konečné náklady ND za jedno představení baletu v SOP činily cca 170.000,-. Vstupné mohlo pokrýt 80.000,-.

Národní divadlo odmítlo dál dělat orchestru SOP v podstatě druhou mzdu tímto způsobem a dohodlo se se SOP, že doprovázet bude baletní představení nadále orchestr ND. Vedení Státní opery na to přistoupilo, ale odmítlo půjčovat ND nástroje. Národní divadlo si tedy pro každé představení ve Státní opeře přiváželo vlastní kontrabasy a tympány.

Konkurz na nového ředitele vyhrála mezzosopranistka Eva Randová (nar. 1936). Stalo se tak nejspíš proto, že Ministerstvo kultury si od pěvkyně mezinárodního renomé slibovalo příliv kvalitních uměleckých sil ze zahraničí a sponzorů. „Při svém nástupu do Státní opery delegovala Eva Randová část svých pravomocí na nově zřízené funkce statutárního zástupce (Václava Věžníka) a správního ředitele (Václava Kožušníka), aby se sama mohla věnovat uměleckému vedení. (...) Konečnou volbu šéfdirigenta SOP ponechala Eva Randová na rozhodnutí samotného orchestru, který se přiklonil k Hilary Griffithsovi (nar. 1949).“⁴³ K umělecké části vedení měla Randová daleko blíže než ke správní – v listopadu

---

⁴³ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 436. ISBN 80-239-2831-7

1995 vystoupila na slavnostním koncertu orchestru SOP k padesátému výročí od období Divadla 5. května, obnovila někdejší slavné filharmonické koncerty divadelního orchestru z dob Nového německého divadla. Během svého tříletého působení jich zrealizovala patnáct, sama vystoupila na pěti z nich.

Daniel Dvořák (nar. 1954), který převzal vedení po Evě Randové v roce 1998, podobně jako Karel Drgáč zamýšlel návrat SOP k uměleckým tendencím, které mělo Nové německé divadlo a poté Velká opera 5. května. Dvořák, který měl ve vedení oporu ve správním řediteli Jaroslavu Vocelkovi a uměleckém šéfovi Jiřím Nekvasilovi, chtěl SOP prosadit v evropském kontextu a nasadil rázné tempo. „Během čtyř sezon (1998-2002) tak Praha měla možnost poznat nebývalý počet světových premiér, mezi nimiž zcela specifické postavení přísluší opeře Emila Viklického *Faidra*, která v roce 2000 vzešla z Dvořákem vypsané mezinárodní skladatelské soutěže Nová opera pro Prahu.“⁴⁴

Od sezony 2002/03 byl intendantem Státní opery Praha Mgr. Jaroslav Vocelka, který do té doby vedl Středočeské divadlo v Kladně a zároveň byl od roku 1998 správním ředitelem SOP. K 1. 1. 2003 vznikl sloučením baletního souboru dosud působícího v operních inscenacích a Pražského komorního baletu Balet Státní opery Praha. Konceptce Jaroslava Vocelky spočívala v oslovení nových režisérů (v roce 2004 měla premiéru Bizetova *Carmen* v režii Zdeňka Trošky, která se, stejně jako *Rusalka*, kterou režíroval o rok později, zařadila mezi diváky nejoblíbenější inscenace) a v dodržování zásady, že veškeré zájezdy SOP nesmí být ztrátové.

K 30. červnu 2010 byl ředitelem SOP jmenován dirigent Oliver Dohnányi, ten však ještě v prosinci téhož roku rezignoval. Pověřen vedením Státní opery Praha byl dočasně Radim Dolanský, toho ale odvolal ministr kultury s tím, že neplnil zadané úkoly.

5.2 Sloučení Státní opery Praha s Národním divadlem v roce 2012

O tom, že se SOP stane opět součástí Národního divadla, rozhodl roku 2011 tehdejší ministr kultury Jiří Besser. Pověřil ředitele ND Ondřeje Černého a

---

⁴⁴ Vrbka, T. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech*. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004, s. 18. ISBN 80-239-2831-7

pověřeného šéfa SOP Radima Dolanského, aby vypracovali plány majetkového sloučení institucí. Dolanský se sloučením nesouhlasil a vypracoval koncepci pro SOP jako samostatnou instituci. Podle Dolanského nemělo ministerstvo pro transformaci obou příspěvkových organizací dostatečné argumenty, ani ekonomické, legislativní, právní a personální analýzy.

K 1. 1. 2012 byla z rozhodnutí ministerstva kultury Státní opera Praha jako samostatná příspěvková organizace zrušena a její budova se – jako Státní opera - stala pátou scénou Národního divadla (ND v tu dobu disponovalo historickou budovou ND, Novou scénou, Stavovským divadlem a do roku 2014 i komorním Divadlem Kolowrat, jehož repertoár se přesunul později na Novou scénu).

Postupná transformace trvala tři roky (2012-15), jak bylo plánováno. Došlo ke sloučení baletních a operních ansámbľů obou divadel – vznikl Balet Národního divadla a Opera Národního divadla, s tím, že byl zachován zvlášt sbor a orchestr Státní opery.

Obecným záměrem bylo zjednodušeně to, aby opera ve Stavovském divadle byla zaměřena na Mozartovo dílo, Státní opera na klasické inscenování světových opusů a historická budova Národního divadla převážně, avšak nejen na českou operu.

Ve dvou provedeních ND v následujících sezonách uvádělo balet *Labutí jezero* a opery *Carmen*, *Rusalka*, *La traviata* a *Kouzelná flétna* (ta byla provedena ve StD česky a v SO v německém originále) a byly staženy duplicitní inscenace ND, *Tosca* a *Aida*.

Některé inscenace SOP vydržely na repertoáru i dvacet let, ovšem i kvůli podfinancování nebyly kostýmy a dekorace dostatečně udržovány a umělecká úroveň těchto inscenací klesala. Příkladem takové inscenace je Verdiho *Aida* režiséra Petara Selema, která měla premiéru v SOP 2. 6. 1994 a je na repertoáru Národního divadla dodnes, tedy více než 24 let. Z původního obsazení už v inscenaci není nikdo, takže je dost pravděpodobné, že dnešní aranžmá se od původního velmi liší. Dalšími dlouhověkými inscenacemi, které postupně začaly ztrácet na kvalitě, byly *Nabucco* v režii Karla Němce, který na repertoáru byl 24 let (28. 11. 1993 - 30. 5. 2017), *Tosca* v režii Martina Otavy v reprodukci scény

Josefa Svobody z inscenace Velké opery 5. května 17 let (7. června 1999 - 3. 6. 2016), či Pucciniho *Turandot* (režie: Václav Věžník) z roku 1995, která se hraje dodnes (po dobu rekonstrukce SO byla přesunuta do Hudebního divadla Karlín). Je těžko možné, aby ve výše uvedených případech byla i po takové době zachovaná režisérská koncepce a aranžmá, protože alternace jsou už jiné. Obdobně tomu může být po hudební stránce – tendence orchestru předvést rutinní výkon se pak jeví být neodvratitelnou.

6. Shrnutí

K 1. 4. 1992 byly z Národního divadla delimitovány Státní opera Praha a Laterna Magika. Státní opera Praha působila jako samostatná příspěvková organizace ministerstva kultury ČR do roku 2012, kdy byla opět sloučena s Národním divadlem (celá transformace trvala 3 roky, dokončena byla v roce 2015). Během dvaceti let samostatnosti SOP se v jejím čele vystřídalo 6 ředitelů (Karel Drgáč, Eva Randová, Daniel Dvořák, Jaroslav Vocelka, Oliver Dohnányi a pověření šéfové SOP v roce 2011 - Radim Dolanský a poté Ondřej Černý), z nichž nejdéle (8 let) byl intendantem Mgr. Jaroslav Vocelka. Státní opera Praha především v posledních letech vykazovala vysokou návštěvnost a soběstačnost až 46%. Národní divadlo mělo i přes vysokou návštěvnost mnohem nižší soběstačnost než Státní opera Praha. Jedním z důvodů byl vysoký podíl členských vstupenek na celkových tržbách.

Laterna magika byla delimitována jako příspěvková organizace s nulovou dotací. Součástí Národního divadla se opět stala k 1. 1. 2010.

7. Závěr

V této práci jsem popsala průběh delimitace Státní opery Praha jakožto procesu složitého, ale v daném kontextu logického.

Zda šlo o dobrý či špatný krok Ministerstva kultury ČR, nelze jednoznačně říct. Delimitace Státní opery Praha vnesla na pražskou operní scénu jistou soutěživost a konkurenci a uvolnila zkostnatělý kolos Národního divadla, ministerstvem žádaný pozitivní ekonomický dopad ale vydělení SOP ani LM nemělo.

Podle mého názoru v Praze mohou mít a měly by mít své místo dva plnohodnotné operní a baletní soubory. Toto mé přesvědčení je podpořeno i historickými skutečnostmi, které dokládají, že v minulosti existence dvou samostatných scén v Praze byla možná a ekonomicky udržitelná. Pravděpodobným předpokladem této udržitelnosti by z mého pohledu byla finanční účast Magistrátu hlavního města Prahy.

Po umělecké stránce by koexistence dvou samostatných souborů přinesla zdravou konkurenci, různorodější dramaturgii a vyšší uměleckou úroveň. Pohlédneme-li na situaci z provozního úhlu pohledu, Národní divadlo je nyní velkou organizací, kterou lze těžko řídit, protože přenos informací trvá dlouho a dílny Národního divadla jsou přetíženy.

Ke sloučení došlo před pěti lety, takže opětovná delimitace v době dohledné zřejmě neproběhne. Pokud na ni v budoucnu dojde, jistě nebude méně komplikovaná, než byla roku 1992, ale doufejme, že její průběh bude hladší, než byl tehdy.

Předpokládala jsem, že se budu v práci více věnovat uměleckému směřování ND a SOP. Nakonec jsem se ovšem snažila především podrobně popsat proces delimitace a podložit jej relevantními dokumenty.

8. Seznam použité literatury a pramenů

Literatura

Vrbka, Tomáš. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech (Opera 1888-2003)*. vyd. Praha: Státní opera Praha & Slovart, 2004. ISBN 80-239-2831-7

Vrbka, Tomáš. *Státní opera Praha: Historie divadla v obrazech a datech (Opereta a balet 1888-2008)*. vyd. Praha: Státní opera Praha, 2010. ISBN 978-80-254-7498-3

Periodika

Vrbka Tomáš. *Ročenka Státní opery Praha 2002-2004*, vyd. Praha: Státní opera Praha. 2005.

Další prameny

Archiv Národního divadla, signatura V 1141 Smetanovo divadlo

Archiv Národního divadla, signatura V 1122 Státní opera Praha

Archiv Národního divadla, sign. V 23 Laterna Magika

Národní archiv, karton č. 38, Delimitace Státní opery Praha

Národní archiv karton č. 38, Delimitace Laterny magiky

Národní archiv, fond 1663 Státní opera Praha, nezařazení dokumenty

Kubišta Š. *Laterna Magika*. Diplomová práce. Praha, 2003. Diplomová práce. Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze.

Eckstein P., Slavíková J., Vrbka T. *Na cestách ke Státní opeře Praha (1888-2005)*. vyd. Praha: Státní opera Praha. 2005.

Internet

www.damu.cz

www.nacr.cz

www.badatelna.eu

www.narodni-divadlo.cz

www.operaplus.cz

9. Přílohy

9.1 Příloha č. 1

 MINISTERSTVO KULTURY Č R
Cís. 5.28/1992 - SM

OPIS
V Praze dne 9. března 1992

1015/92.
13. března 1992

R o z h o d n u t í
ministra kultury České republiky
č. 4/1992 ze dne 11. března 1992

o zřízení státní příspěvkové organizace Státní opera Praha

I.

Podle ust. § 31 zákona č. 576/1990 Sb. o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice z ř i z u j i

ke dni 1. 4. 1992 státní příspěvkovou organizaci, jejíž název, sídlo, identifikační číslo, základní účel a předmět činnosti, majetek a další údaje určují podle ust. § 31 odst. 2 zák. č. 576/1990 Sb. takto:

1. Název: Státní opera Praha
2. Sídlo: Praha 1, Legerova 75
3. Identifikační číslo: 45248621
4. Organizace se zřizuje za účelem provozování divadelní činnosti spočívající v nastudování a veřejném scénickém předvádění zejména hudebně-dramatických děl.

Na uvedenou hlavní činnost navazují nebo z ní přímo vyplývají i další činnosti a to především:

- vydávání a rozšiřování neperiodických tiskovin sloužících k činnosti divadla
- výroba, vydávání a prodej propagačních materiálů a předmětů majících vztah ke jménu a činnosti Státní opery Praha, včetně audiovizuálních záznamů představení
- pronajímání divadelních prostor a vlastního zařízení

- provádění agenturní, agentážní a obchodní činnosti v rámci své působnosti
  - prodej vstupenek na svá divadelní představení přímo i prostřednictvím jiných osob
  - v mezích volné kapacity výroba (dodavatelským způsobem) a poskytování doplňkových služeb v oblasti divadelních výprav a audiovizuálních prostředků
  - poskytování doplňkových služeb návštěvníkům (např. občerstvení, pořádání společenských a kulturních akcí, seminářů, výstav apod.)
5. Zřizovatelem organizace je ministerstvo kultury ČR
  6. Organizace se zřizuje na dobu neurčitou
  7. Statutárním orgánem je ředitel

II.

Z majetku státní příspěvkové organizace Národní divadlo se sídlem Praha 1, Ostrovní 1, IČO 02 337 vyčleňují tyto nemovitosti:

- 1.1. budovu Smetanova divadla včetně doplňovací budovy - Praha 1, Legerova 75 spolu s pozemky č. kat. 2244-2247, 2236-2240 k.ú. Vinohrady o celkové výměře 8 504 m²
- 1.2. areál v Třebusicích, okr. Kladno, spolu s pozemky č. kat. 202/2, 202/3, 202/7, 202/8, 202/9, 204/3 a 204/4 k.ú. Třebusice o celkové výměře 16 911 m²
- 1.3. obytný dům čp. 2451 v Praze 10, ul. Ke Skalkám spolu s pozemky 414 a 415 k.ú. Záběhlice o celkové výměře 1274 m²

~~4-4~~ Právo hospodaření s výše uvedenými nemovitostmi podle ust. § 13 odst. 1 vyhlášky č. 119/1988 Sb. o hospodaření s národním majetkem

p ř e v á d í m

na Státní operu Praha s účinností ke dni jejího zřízení. Majetek se převádí včetně zařizovacích předmětů s právy a závazky ze smluv z dohod uzavřených Národním divadlem a to podle stavu ke dni 31. 3. 1992.

III.

V souvislosti se zřízením státní příspěvkové organizace Státní opera Praha určují tato další opatření:

- 1/ Spolu s majetkem uvedeným v čl. II. do nově zřízené Státní opery Praha s účinností od 1. 4. 1992 přecházejí pracovníci, kteří jsou ke dni 31. 3. 1992 ve stavu organizační složky Národního divadla Smetanovo divadlo a to se všemi právy a povinnostmi z pracovně právních vztahů podle stavu k 31.3.1992.
- 2/ Dnem svého zřízení státní příspěvková organizace Státní opera Praha svěřený majetek přejímá jako právní zástupce a vstupuje v práva a závazky začleněné části Národního divadla.
- 3/ Rozsah majetku, práv a závazků bude upřesněn delimitačními protokoly, které podle pokynů ministra kultury vypracují pověřeni zástupci MK ČR, Národního divadla a Státní opery Praha do 60 dnů ode dne vzniku této organizace.
- 4/ Finanční vztah mezi zřizovatelem a státní příspěvkovou organizací Státní opera Praha je pro rok 1992 určen příspěvkem na provoz. Jeho výše představuje, po odečtení nákladů na energie, paliva a jiná media, 5/19 příspěvku Národního divadla pro zbytek roku 1992 (ode dne zřízení Státní opery Praha).

Milan Uherek

PhDr. Milan Uherek
ministr kultury ČR

9.2 Příloha č. 2

OPIS

Rozhodnutí

ministra kultury České republiky
č. 11/2002

ze dne 6.3. 2002

kterým se vydává úplné znění zřizovací listiny Státní opery Praha, vydané rozhodnutím ministra kultury České republiky o zřízení státní příspěvkové organizace Státní opera Praha č. j. 5 298/1992-SM, č. 4/1992, ze dne 11.3.1992, jak vyplývá ze změn provedených rozhodnutím ministra kultury České republiky č. j. 5 371/96, č. 11/1996, ze dne 12.12.1996, rozhodnutím ministra kultury České republiky č. j. 15 895/2000, č. 19/2000, ze dne 22.12.2000 a rozhodnutím ministra kultury České republiky č. j. 12 607/2001, č. 37/2001, ze dne 19.2.2001

Zřizovací listina

STÁTNÍ OPERY PRAHA

I.

Základní ustanovení

- (1) Zřizovatelem Státní opery Praha je Ministerstvo kultury, Milady Horákové 139, 160 41 Praha 6.
- (2) Název organizace: Státní opera Praha
- (3) Sídlo organizace: Legerova 75, 110 00 Praha 1
- (4) Identifikační číslo organizace: 45248621
- (5) Státní opera Praha je právnickou osobou - státní příspěvkovou organizací, která může svým jménem nabývat práv a zavazovat se.
- (6) Organizace zřízena ke dni: 1.4.1992 podle ustanovení § 31 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí České republiky (rozpočtová pravidla republiky).

(7) Státní opera Praha je zřízena na dobu neurčitou.

II.

Vymezení základního účelu a předmětu činnosti

(1) Základním účelem, pro který byla Státní opera Praha zřízena, je provozování divadelní činnosti spočívající v nastudování a veřejném scénickém předvádění zejména hudebně – dramatických děl výkonnými umělci, a to formou pořádání či spolupořádání divadelních představení nebo jiných kulturních produkcí nebo pohostinskými představeními pro jiné pořadatele v tuzemsku či zahraničí.

(2) K naplnění účelu, pro který byla zřízena, vykonává Státní opera Praha tyto hlavní činnosti

- a) tvoří divadelní představení,
- b) zřizuje a provozuje umělecké soubory Státní opery Praha včetně uměleckých studií,
- c) spolupracuje v divadelní oblasti s právníckými a fyzickými osobami v tuzemsku i v zahraničí,
- d) pořizuje zvukové a zvukově obrazové záznamy divadelních představení Státní opery Praha i jiných představení spolupořádaných Státní operou Praha,
- e) vydává a rozšiřuje neperiodické publikace a periodický tisk i jiné tiskoviny, dále vydává , šíří a rozšiřuje zvukové a zvukově obrazové záznamy jejich a jí spolupořádaných představení na všech druzích nosičů,
- f) provozuje agenturní činnost v oblasti umělecké činnosti v tuzemsku i v zahraničí a v jejím rámci organizuje a sjednává umělecká turné uměleckých souborů Státní opery Praha a hostování tuzemských i zahraničních umělců či uměleckých těles, vykonává práva ke svým i jiným uměleckým akcím na základě licenčních smluv dle autorského zákona,
- g) pořádá kulturní akce, festivaly, umělecké soutěže a výstavy, včetně jejich technického zajištění i zajištění služeb zákazníkům, sjednává popř. zprostředkovává smlouvy o rozhlasovém a televizním vysílání těchto kulturních akcí, popř. o pořizování jejich zvukových a zvukově obrazových záznamů,
- h) vykonává kulturní, výchovnou a vzdělávací činnost,
- i) poskytuje informační služby související s předmětem činnosti,
- j) vystavuje originály a rozmnoženiny děl,
- k) zabezpečuje propagaci předmětu své činnosti, včetně výroby, vydávání, prodeje, pronájmu a půjčování propagačních materiálů v tuzemsku i zahraničí, prodeje a půjčování fotografií, kopií fotografií a kopií archiválií,
- l) vytěžuje a zužitkovává databáze,
- m) vykonává činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor, zejména
  1. prodává vlastní i nakoupené upomínkové předměty a další zboží propagující předmět činnosti Státní opery Praha s odpovídající uměleckou úrovní v tuzemsku a zahraničí, či zabezpečuje výrobu a prodej těchto předmětů v tuzemsku a zahraničí prostřednictvím třetích osob;
  2. poskytuje reklamní a propagační služby při prezentaci své činnosti;
  3. poskytuje bezúplatně i za úplatu další služby, vyplývající z předmětu činnosti;

4. zabezpečuje kompletní scénografickou realizaci a výrobu výrobků všech profesí divadelní výroby a scénografie pro svá představení a jejich prodej vlastními zdroji i prostřednictvím třetích osob, a to v tuzemsku i v zahraničí;
5. vyvíjí software potřebný pro provoz organizace a udílí svolení k jeho užití jiným uživatelům;
6. zajišťuje předprodej a prodej vstupenek;
7. organizuje a zprostředkovává prohlídky divadelních budov a zařízení organizace;
8. provozuje občerstvení.

(3) Státní opera Praha může vedle hlavní činnosti vykonávat v souladu s příslušnými právními předpisy jinou činnost, a to v rozsahu využití své volné kapacity. Jiná činnost slouží k lepšímu využití majetku, se kterým organizace hospodaří, a musí být sledována odděleně od hlavní činnosti. Předmětem jiné činnosti Státní opery Praha je

- a) poskytování služeb pro osobní hygienu a služeb souvisejících s péčí o vzhled osob,
- b) provozování silniční motorové dopravy nákladní a spedičních služeb v tuzemsku i v zahraničí,
- c) výroba, rozmnožování a nahrávání zvukových a zvukově obrazových záznamů pro jiné subjekty,
- d) zabezpečování kompletní scénografické realizace a provádění výroby a prodeje výrobků všech profesí divadelní výroby a scénografie v tuzemsku i v zahraničí pro jiné subjekty.

III.

Označení statutárního orgánu a způsob jakým vystupuje

(1) V čele Státní opery Praha je ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr kultury. Ředitel Státní opery Praha je jejím statutárním orgánem.

(2) Ředitel Státní opery Praha

- a) odpovídá za činnost a hospodaření Státní opery Praha ministrovi kultury,
- b) jmenuje a odvolává vedoucí zaměstnance Státní opery Praha,
- c) vydává organizační řád Státní opery Praha a další vnitroorganizační předpisy.

IV.

Způsob hospodaření a vymezení majetku

(1) Státní opera Praha hospodaří s majetkem podle právních předpisů upravujících hospodaření s majetkem České republiky. Majetek nabývá pro stát k naplnění účelu a k zabezpečení činností, pro které je zřízena. Finančními a majetkovými zdroji Státní opery Praha jsou peněžní prostředky získané hlavní činností, peněžní prostředky přijaté ze státního rozpočtu prostřednictvím zřizovatele, prostředky peněžních fondů, prostředky získané jinou činností, peněžité a věcné dary od fyzických a právnických osob a peněžní prostředky poskytnuté ze zahraničí. V právních vztazích týkajících se majetku, jedná Státní opera Praha vlastním jménem.

(2) Finanční hospodaření Státní opery Praha se řídí právními předpisy upravujícími hospodaření státních příspěvkových organizací.

(3) Státní opera Praha hospodaří s majetkem státu, včetně věcí chráněných podle zvláštních právních předpisů, vedeným v jejím účetnictví ke dni nabytí účinnosti této zřizovací listiny a s majetkem nabytým po tomto dni na základě právních předpisů o hospodaření s majetkem státu. Soupis majetku, s nímž byla Státní opera Praha oprávněna hospodařit ke dni 31.12.2000 je uveden v příloze, která je nedílnou součástí této zřizovací listiny.

(4) Věc nebo její část, s níž Státní opera Praha hospodaří, může přenechat do užívání právnické nebo fyzické osobě v souladu s příslušnými právními předpisy a za podmínek stanovených zvláštním zákonem upravujícím nakládání s majetkem státu, pokud to není v rozporu s jejím kulturním posláním. Smlouvy o nájmu nemovitých věcí, bytů a nebytových prostorů, s nimiž je Státní opera Praha oprávněna hospodařit, uzavírané na dobu delší 1 roku, podléhají předchozímu souhlasu zřizovatele. O předchozím souhlasu se rozhoduje písemně a na základě zdůvodněné a doložené žádosti Státní opery Praha.

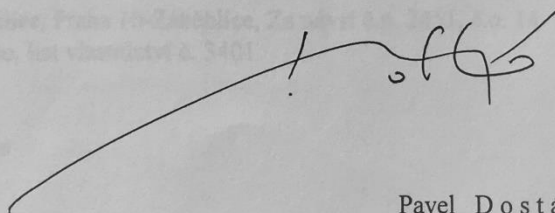
* * *

Účinnost změn zřizovací listiny Státní opery Praha:

Rozhodnutí ministra kultury České republiky č. j. 5 371/96, č. 11/1996, ze dne 27.12.1996 nabylo účinnosti dnem podpisu (27.12.1996).

Rozhodnutí ministra kultury České republiky č. j. 15 895/2000, č. 19/2000, ze dne 22.12.2000 nabylo účinnosti dnem podpisu (22.12.2000).

Rozhodnutí ministra kultury České republiky č. j. 12 607/2001, č. 37/2001, ze dne 19.2.2001 nabylo účinnosti dnem podpisu (19.2.2001).

Pavel Dostál
ministr kultury

**Soupis majetku, s nímž byla Státní opera Praha
oprávněna hospodařit ke dni 31.12.2000**

A/ Nemovité a movité věci

a) nemovité věci

1. Budovy a stavby

- **Administrativní budova SOP**, Praha 1, Legerova ul. č. p. 612, č.o. 75
Katastrální úřad Praha - město, list vlastnictví č. 2560
p.p.č. 2237
Obec: 3100 PRAHA
Katastrální území: Vinohrady
č. p. 612
občanská vybav.
Pozn.: *památkově chráněné území*
Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992
Pořizovací cena: 85,094.852,- Kč

- **Historická budova Státní opery Praha**, Praha 1, Legerova ul. č.p. 57, č.o. 75
Katastrální úřad Praha – město, list vlastnictví č. 2560
p.p.č. 2244/3
Obec: 3100 PRAHA
Katastrální území: Vinohrady
č. p. 57
občanská vybav.
Pozn.: *památkově chráněné území*
Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992
Pořizovací cena: 102,252.494,- Kč

- **Bytový objekt – Záběhlice**, Praha 10-Záběhlice, Za návsí č.p. 2451, č.o. 14
Katastrální úřad Praha-město, list vlastnictví č. 3401
p.p.č. 414
Obec: 3100 PRAHA
Katastrální území: Záběhlice
č. p. 2451
objekt bydlení
Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR ze dne 9.3.1992, Smlouva o převodu ze dne 24.2.1998 a dodatek ze dne 4.11.1998
Pořizovací cena: 3,704.791,- Kč

- **Vila – Třebusice (sklad kostýmů a doplňků)** č.p. 105, Kladno
Katastrální úřad Kladno, list vlastnictví č. 158
p.p.č. 119
Obec: 093 TŘEBUSICE
Katastrální území: 01 Třebusice
č. p. 105
objekt bydlení
Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992
Pořizovací cena: 757.050,- Kč

- **Skladové objekty-Třebusice (sklady dekorací)**
Katastrální úřad Kladno, list vlastnictví č. 158
p.p.č. 35/3, 125/1, 125/2, 137, 180, 181, 182
Obec: 093 TŘEBUSICE
Katastrální území: 01 Třebusice
bez č. p.
ost. stav. objekt
**Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992,
kupní smlouva č. V11 1059/00, osvědčení notáře o prohlášení o vlastnictví věci**
Pořizovací cena: 1,508.199,- Kč

2. Pozemky

- **pozemky u administrativní budovy SOP, Historická budova SOP**
Katastrální úřad Praha – město, list vlastnictví č. 2560
Obec: 3100 PRAHA
Katastrální území: Vinohrady
  - p.p.č. 2237(zastavěná plocha)
výměra: 2243 m²
  - p.p.č. 2244/3(zastavěná plocha)
výměra: 2783 m²
  - p.p.č. 2235(ostatní plocha)
výměra: 1907 m²
  - 2245/2(ostatní plocha)
výměra: 472 m²
  - 2245/3(ostatní plocha)
výměra: 62 m²
  - 2246(ostatní plocha)
výměra: 321 m²Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992
Poznámka: *památkově chráněné území*
Evidenční hodnota: 39,728.500,- Kč

- **pozemek Praha - Záběhlice**
Katastrální úřad Praha-město, list vlastnictví č. 3401
p.p.č. 414
Obec: 3100 PRAHA
Katastrální území: Záběhlice

zastavěná plocha
výměra: 335 m²

Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR ze dne 9.3.1992, Smlouva o převodu ze dne 24.2.1998 a dodatek ze dne 4.11.1998

Evidenční hodnota: 710.200,- Kč

• **pozemky - Třebusice**

Katastrální úřad Kladno, list vlastnictví č. 158

Obec: 093 TŘEBUSICE

Katastrální území: Třebusice

p.p.č. zastavěná plocha

- st. 35/3
výměra: 65 m²
- st. 119
výměra: 448 m²
- st. 125/1
výměra: 676 m²
- st. 125/2
výměra: 76 m²
- st. 137
výměra: 374 m²
- st. 180
výměra: 506 m²
- st. 181
výměra: 506 m²
- st. 182
výměra: 45 m²

p.p.č. zastavěná plocha bez stavby

- st. 35/2
výměra: 375 m²

p.p.č. ostatní plocha

- 202/2
výměra: 7 988 m²
- 202/7
výměra: 2 756 m²
- 202/9
výměra: 999 m²
- 204/4
výměra: 1 157 m²
- 463
výměra: 13 m²
- 464
výměra: 9 m²
- 460/3
výměra: 17 m²

**Doklad o nabytí: Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 4/1992 ze dne 11.3.1992,
kupní smlouva č. V11 1059/00**

Evidenční cena: 3,083.590,- Kč

b) movité věci

- hmotný investiční majetek: 414 078 360,- Kč
- nehmotný inv. majetek: 689.048,- Kč

B/ Nemovité věci prohlášené za kulturní památku

Historická budova Státní opery Praha (Smetanovo divadlo) – Státní seznam nemovitých kulturních památek pod č. 1-1314